

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

۲

سخن ماہ •

اقتصادی

- ۳ سخنرانی جلالتمام حامد کرزی در چهارمین اجلاس سران ... •
- ۷ افغانستان و دورنمای همکاریهای اقتصادی منطقوی •
- ۱۱ فقر اقتصادی و راه های بیرون رفت از آن •
- ۱۶ بانکداری اسلامی و موقوفت خبره کننده آن در عرصه بین المللی •
- ۱۸ مراقبه •
- ۲۱ د صنعت په وده کې د بانکونو ونډه •
- ۲۴ په مخدوړه موادو روړد ی کېدل ټولیزه غمیزه ده •
- ۲۸ نمایندگی ها •
- ۲۹ سیستم اقتصاد بازار و اقتصاد کشور ما •
- ۳۲ معادن؛ دورنمای اقتصاد در افغانستان •
- ۳۴ افغانستان سرزمین سرشار از ذخایر منزال ها •
- ۳۷ کمک های بخش بانکداری اسلامی غضنفر بانک در ماه مبارک رمضان •
- ۳۸ هرات کې د اوسبېپې ویلې کولو فابریکه پرانیستل شوه •

اجتماعی

- ۳۹ برگشت آثار باستانی سرقت شده به کشور •
- ۴۰ نشست روسای امور زنان در ولایات درباره فرمان شماره ۴۵ مقام ریاست جمهوری •
- ۴۱ تمجید وزارت امور زنان از تیم ملی کرکت دختران و قوای خاص وزارت داخله •
- ۴۲ روح الله نیکپا بار دیگر افتخار آفرید •
- ۴۳ کمال الدین بهزاد نقاش و مینیاتور کار شهری هرات •
- ۴۶ انار و خواص درمانی آن •
- ۴۹ مور •

ادبی

- ۵۲ هفت وادی عرفان •
- ۵۸ نیستان (ویژه شعر و ادب) •
- ۶۰ جمله های طلایی •
- ۶۲ زنان سخنور •
- ۶۳ حکایت •
- ۶۴ محاوره اوزبیکی (۱۰) •
- ۳ Bank Credit and Economic Growth
Murabaha mode of finance •
- ۱

صاحب امتیاز: غضنفر بانک
مؤسس: محمد اسماعیل غضنفر
مدیر مسؤول: نور احمد فهیم

هیأت تحریر

سرمحقق عبدالباری راشد
سرمحقق شیر علی تزری
معاون سرمحقق عبدالحکیم رامیار

دیزاینر: نویدالله محمدی

اداره ماهنامه غضنفر بانک در ویرایش
مقالات دست باز دارد.

آدرس: ۸۶۶ سرک عمومی شیرپور
کابل - افغانستان

شماره های تماس: +۹۳(۰)۷۹۹۷۸۶۰۰۸۸
+۹۳(۰)۷۹۹۴۲۸۳۶۶

Email: magazine@ghazanfarbank.com
www. ghazanfarbank.com

چاپخانه: ستاره تلاش

سخن ماه

۱۳۹۱

جلوگیری از مصرف گرایی و تجملات

در کشور ما این پدیده به سرعت در حال رشد است به ویژه در سال های اخیر در نحوه برگزار کردن مراسم عروسی و عرضه بی رویه لباس های زنانه و امثال آن، مصرف گرایی و تجمل گرایی گسترش چشمگیری پیدا کرده است. در شهرها فروشگاه های بزرگ فروش البسه تشکیل شده و از طریق رسانه ها مردم را برای خرید آن تشویق می نمایند که این امر فرهنگ تجمل گرایی و مصرف گرایی را ترویج می نماید تا جایی که به یک آسیب اجتماعی مبدل شده است که لازم است این مسئله به صورت دقیق شناسایی و سپس برای درمان و جلوگیری از آن برنامه ریزی صورت گیرد. از سوی دیگر صنایع کشور ما نوپا است که برای پیشرفت و موفقیت به حمایت مردم، سکتور خصوصی و مقام های ذیربط دولتی احتیاج دارند. تا به مصرف کالاهای داخلی توجه نموده و به پس انداز اهمیت بدهنند. که این دو مسئله به طور جدی در مخالفت با جریان مصرف گرایی وارداتی قرار دارند. زندگی ساده و فارغ از تجملات زندگی مدرن و مصرف گرا، می تواند زندگی ای معقول و همراه با آرامش را برای ما تأمین کند. در ضمن آینده نگری ایجاب می کند که انسان، همه درآمد خود را یکجا مصرف نکند، بلکه آینده خود را نیز در نظر بگیرد و برای تأمین آرامش خاطرخود، در صورت امکان، بخشی از درآمدش را پس انداز کند. زیرا اگر وسایل زندگی انسان ها به قدر نیاز فراهم باشد، روانش آسایش می یابد. از سوی دیگر رفاه و توسعه اقتصادی پایدار، راهی جز جلوگیری از تجمل گرایی و تمایل به پس انداز ندارد.

برای رسیدن به این هدف باید خانواده ها به حمایت ملاامامان مساجد، رسانه ها و دیگر نهاد های ذیربط در جهت جلوگیری از تجملات و مصرف گرایی اقدام نموده و فرهنگ صرفه جویی و قناعت را ترویج و تحقق بخشنده، در این صورت نه تنها روح و روان خانواده ها آسایش خواهد یافت بلکه رفاه جامعه و پیشرفت اقتصاد کشور را نیز در پی خواهد داشت. پس باید همه با هم در این راستا عملًا گام برداریم.

ادame و بقای زندگی انسان ها مستلزم خرج و مصرف است. مهم ترین اصل موقفيت در این زمينه، اعتدال در مصرف و پرهيز از افراط و تجمل گرایي است. زيرا دين مقدس اسلام نيز مسلمانان را به تلاش در عرصه توليد و اعتدال در مصرف توصيه می کند. بنابرین انسان ها باید ميان عايد و مصرفش يك تناسب منطقی را در نظر بگيرند.

اسراف در لغت به معنای اضافه خرجی و زياده روی است و در اصطلاح عملكردي است که خارج از حد و مرز شرع و عقل باشد. براین اساس مصرف زمان، عمر، و سرمایه به صورت نا مطلوب اسراف ناميده می شود.

گرایش انسان ها به وسایل تجملی که ظاهرًا بخشی از نیاز های اصلی جامعه پنداشته می شود، منجر به تحقق فرهنگ مصرف گرایی و سلب آرامش و آسایش خانواده ها و تحمل زیان بر اقتصاد کشور شده است. برخی از کشور ها برای حفظ منافع خود و تحمل فرهنگ مصرف گرایی برکشورهایی که در آن محصولات صنعتی شان به مصرف می رسد، وقت، انرژی و پول زیادی را هزینه می کنند، خلاقیت و نوآوری می نمایند تا بتوانند توجه و حمایت مصرف کنندگان را برای تداوم استفاده از صنعت و وسایل تجملی تولید شده شان جلب نمایند. گرچه خريد کالاهای اولیه از ضرورت هر خانواده به شمار می رود، اما این بدان معنا نیست که کشورها بدون توجه به نیازهای اقتصادي خود این فرهنگ را ترویج کنند و نگران پیامد ناگوار آن نباشند. از یکسو گسترش زندگی شهرنشینی و سراسری شدن مردم از دهات به سوی شهرها و تقليد آنها از فرهنگ شهری، زمينه را برای مصرف گرایی فراهم کرده است. از سوی دیگر اعلانات و تبلیغات پُر زرق و برق رسانه ها به مهم ترین ابزار موبدگرایی و تجمل گرایی تبدیل شده اند. تبلیغات رسانه ها به خصوص تلویزیون ها ایجاد میل به خريد و مصرف کالا را در اذهان مردم القاء می کند، احساس نیاز کاذب به کالاهایی که واقعاً به آنها نیازی ندارند، ایجاد کرده و مردم را به خريد آن کالاهای تشویق می نمایند. در خريد و مصرف میان خانواده ها رقابت ایجاد نموده تا جایی که برخی از خانواده ها در خريد و مصرف تلاش می نمایند که از یکدیگر پیش بگیرند.

سخنرانی جلال‌المآب حامد کرزی، رئیس جمهوری اسلامی افغانستان در چهارمین اجلاس فوق العاده سران سازمان همکاری های کشور های اسلامی

۲۴-۲۵ اسد، مکه مکرمہ

بسم الله الرحمن الرحيم

اعلیحضرت ملک عبدالله خادم حرمین شریفین، عالی جنابان، سران محترم دولت ها و حکومت ها، سران محترم هیأت های اشتراک کننده، عالی جناب سرمنشی محترم سازمان همکاری های کشور های اسلامی، خواهران و برادران!
السلام و عليکم و رحمت الله و برکاته

تروریسم با سو استفاده از نام مقدس اسلام موجب بدنامی امت اسلامی شده و هر روز بیشتر از پیش موجب تقویت "اسلام ستیزی" در سراسر جهان می شود. در این فضای آتش و خونی که تروریسم به راه انداخته است، پیام بشردوستانه دین مقدس اسلام کمتر شنیده می شود.

نادیده گرفتن واقعیت زندگی بیشتر از یک و نیم میلیارد مسلمان صلح دوست، به اعمال یک مشت تروریست، جفای بزرگی در حق امت اسلامی می باشد. چنین کاری نه تنها موجب رنجش های بزرگ در میان مسلمانان جهان می شود بلکه عمیقاً به اهداف تروریستان که ایجاد دشمنی میان مردم جهان و حاکمیت رعب و وحشت است کمک می کند.

جهان باید این واقعیت را در نظر داشته باشد که بیشترین قربانیان تروریسم، مسلمانان بی گناه و مظلوم می باشند. از این رو هم هویت قرار دادن اسلام و مسلمانان با تروریسم در واقعیت موجب خلط قربانیان با جنایتکاران شده و در نهایت موجب تقویت تروریسم و سوء تفاهم میان ادیان و تمدن ها می شود. بدون شک خطر "اسلام ستیزی" در جهان ایجاب برخورد مسوولانه دولت مردان جهان غرب را با این پدیده منفی می نماید.

از جانب دیگر این وظیفه و مسؤولیت کشورهای اسلامی و سازمان همکاری های کشور های اسلامی است تا از یک جانب با معرفی پیام انسان دوستانه اسلام به شناساندن اسلام راستین به جهانیان تلاش کنند و از جانب دیگر نباید دولت ها و مقامات سیاسی در کشور های اسلامی در برابر تروریسم مدارا کرده و یا اینکه از آن به مثابه ابزار مداخله و اعمال نفوذ در کشور های دیگر استفاده کنند. مبارزه با خشونت، افراط گرایی و تروریسم ایجاب می کند تا ما زیر هیچ عنوانی و تحت هیچ شرایطی در برابر آن تسامح نداشته باشیم.

آقای رئیس، خواهران و برادران،

همان طوری که در بالا عرض کردم، مبارزه با تروریسمی که از نام اسلام سو استفاده می کند، در قدم اول وظیفه دینی ما

برای من جای افتخار است که در اجلاس فوق العاده سران کشور های عضو سازمان همکاری های کشور های اسلامی، در مقدس ترین مکان دنیا، در جوار مکه مکرمه اشتراک می کنم.

گردهمایی ما در ماه مبارک رمضان، ماهی که در آن قرآن عظیم الشان بر پیامبر بزرگوار ما حضرت محمد مصطفی (ص) نازل گردید تا بشریت را از تاریکی و گمراهی برهاند، دارای معنای خاصی می باشد.

از اعلیحضرت خادم حرمین شریفین به خاطر تصمیم به موقع ایشان جهت برگزاری این کنفرانس سپاسگزاری می نمایم. می خواهم در آغاز، مراتب تاثرات عمیق خود را به خاطر تلفات و خسارات ناشی از زمین لرزه اخیر که برادران و خواهران ایرانی ما را متاثر ساخت، ابراز نمایم.

آقای رئیس،

جهان اسلام روزگاری مرکز تمدن بشری بوده است، اما متأسفانه امروز در آتش افراط گرایی، خشونت و تروریسم می سوزد. واقعیت کنونی در جهان اسلام، متأسفانه یک واقعیت غم انگیز است. بر اساس تحقیقات سازمان همکاری های کشور های اسلامی و سایر نهاد های بین المللی، کشور های اسلامی در حوزه تعلیم و تربیه، تحقیقات علمی، پیشرفت و رفاه اجتماعی، در مقایسه با سایر کشور ها، در پایین ترین مقام در سطح جهان قرار دارند و این در حالی است که در سال ۲۰۱۱ میلادی بیشتر از ۶۰ درصد از حملات تروریستی در سراسر جهان تنها در سه کشور اسلامی، افغانستان، پاکستان و عراق به وقوع پیوسته است.

تروریسم به مثابه یک آفت بزرگ هر روز در کشور های ما، صدها انسان بی گناه را به خاک و خون می کشد. زنان، کودکان و مردمان ملکی را بی رحمانه به قتل می رسانند. مساجد، مراکز دینی، مکاتب، تأسیسات محدود علمی و مراکز اقتصادی ما به دست تروریست ها ویران می شوند و کشور های ما هر روز بیشتر از پیش از کاروان تمدن بشری عقب می مانند.

آقای رئیس!

آنچه که امروز در سوریه می گذرد، موجب تأثیر عمیق مردم افغانستان است. در این کشور، هر روز ده ها انسان بی گناه کشته می شوند، بنا های تاریخی، شهر ها و روستا ها ویران می شوند، هزاران شهروند این کشور مجبور به ترک خانه و کاشانه شان شده اند.

حکومت افغانستان با احساس همدردی کامل با مردم سوریه خواهان حل هر چه زودتر این منازعه می باشد. نا آرامی های یمن، مالی، میانمار و ادامه خشونت در برخی دیگر از کشور های اسلامی و تداوم جنگ ها و خشونت های فرقه ای در بیشتر کشور های حوزه تمدنی ما مایه نگرانی عمیق ما می باشند.

بیشتر از شصت سال می شود که خواهان و برادران فلسطینی ما یا در کشور های دیگر و یا اینکه در سرزمین خود آواره اند. افغانستان با حس همدردی عمیق با مردم فلسطین از رهبری فلسطین برای رسیدن به صلح عمیقاً حمایت کرده و می خواهیم که مردم فلسطین صاحب دولت در خاک خود شوند.

آقای رئیس،

این گردهمایی در اوضاع بسیار بحرانی برای جهان اسلام برگزار می شود. به همین دلیل هم، پیامی که از این کنفرانس فرستاده خواهد شد، برای امت اسلامی و سرنوشت آن واجد اهمیت خاص می باشد. من امیدوارم، تا این کنفرانس مظہری باشد از همبستگی و اخوت امت اسلامی و تأکیدی باشد بر اراده و عزم ما در شهر مقدس مکه مکرمه، مبنی بر اینکه ما می خواهیم برای حل مشکلات خود، متحداً عمل کنیم.

در اخیر، پیشنهادات اعلیحضرت خادم حرمین شریفین را تائید کرده و یکبار دیگر از اعلیحضرت ایشان، که در این ماه مبارک رمضان زمینه عمره و دیدار و گفتگو با برادران مسلمان را برای ما میسر گردانیدند، تشکر نموده از بارگاه خداوند متعال (ج) استدعا می نمایم تا برای همه مسلمانان جهان صلح، رفاه و عدالت را نصیب فرماید.

و من الله توفيق

مسلمانان است. من در اینجا از تمام کشورهای اسلامی بخصوص علمای جهان اسلام دعوت می کنم تا با صدور فتاوی، موعظه های دینی و همچنین برگزاری کنفرانس های بین المللی به تبیح این پدیده پردازند. غیرفعال بودن مراکز اسلامی در این راستا به اسلام و اسلامیت سودی نخواهد رسانید. بر عکس موجب خواهد شد تا مخالفان اسلام هر روز بیشتر از پیش علیه دین مقدس اسلام تبلیغ کنند.

آقای رئیس،

از چندین سال بدینسو، ما در افغانستان و پاکستان تلاش های را برای تحقق صلح آغاز کرده ایم. از این رو، به باور من، تحقق صلح در افغانستان و پاکستان و پیمان دادن به ترویریسم در منطقه، در گرو همکاری صمیمانه برادران ما در پاکستان قرار دارد. ما از پیام های حسن نیت برادران پاکستانی در این راستا استقبال می کنیم و امیدواریم که بتوانیم در این جهت قدم های مشخصی را بر بنیاد روحیه اخوت اسلامی برداریم تا اینکه هردو ملت به زودی به صلح و امنیتی برسد که آرزو و حق آنرا دارند.

در اینجا می خواهم از عنایت خادم حرمین شریفین و از همکاری حکومت های کشورهای برادر عربستان سعودی و جمهوری ترکیه در این راستا صمیمانه سپاسگزاری نمایم و آرزومندم که خادم الحرمین الشریفین از روی لطف و مهربانی همیشگی شان به عنایت خویش برای تامین امنیت و صلح در افغانستان و پاکستان ادامه دهنند.

خواهان و برادران،

عدم موجودیت نقش جهان اسلام در تحولات سیاسی جهان، مشکل دیگریست. کشورهای اسلامی با وجود اینکه یک پنجم جمعیت جهان را تشکیل می دهند، دارای منابع غنی اقتصادی و نفوذ جوان می باشند اما هنوز هم در برخورد با تحولات سیاسی جهان، نقشی را که سزاوار آنند، نمی توانند بر عهده بگیرند.

لازم است تا سازمان همکاری های کشورهای اسلامی در عرصه فراهم آوری زمینه های آموزشی و تعلیمی جوانان بخصوص در ساحت ساینس و تکنالوژی از طریق برنامه های موثر، توجه بیشتر مبذول دارند و نیز زمینه های عملی اشتغال زائی برای جوانان را جستجو نمایند.

غضنفر بانک

پیشناز در بانکداری اسلامی

غضنفر بانک با خدمات زیر در بخش بانکداری اسلامی
از شما استقبال می کند:

- حساب جاری الودیعه
- حساب مضاربت میعادی
- حساب مضاربت پس انداز
- حساب وقف
- تمویل مالی بر اساس مشارکت
- تمویل مالی بر اساس مرابحت

دفتر مرکزی:

۸۶۶ سرک عمومی شیرپور، کابل، افغانستان / صندوق پستی: ۵۵۹۸ / ۰۷۷۵ ۷۸۶ ۷۸۶ - ۰۷۹۷۸۶۰۰۷۹
mainbranch@ghazanfarbank.com

سرمحق عبادالباری (راشد)

افغانستان و دورنمای همکاری‌های اقتصادی منطقوی

با توضیحات ارایه شده در زمینه منابع طبیعی قابل احیای افغانستان چون آب، باد، آفتاب، خاک و هوا، کشور های منطقه بخوبی در خواهند یافت که چگونه به ایجاد پژوهه های عام المنفعه وسیع زراعت، مالداری، باغداری، جنگل داری، ماهیداری، مرغ داری، زنبور داری، پیله وری و استفاده از آب و باد و آفتاب کافی ما برای تولید انرژی دست به کار گردند.

قابل ذکر است که استفاده سرسام آور از منابع و ذخایر انرژی تجدید ناپذیر چون: نفت، گاز و ذغال سنگ بشریت را به فقدان این مواد تا نیمة دوم قرن ۲۱ تهدید می کند. زیرا

قسمت سوم:

... ایجاد مزارع و پروژه های مالداری مخصوص زنان، میکانیزه کردن زراعت و وارد نمودن تکنالوژی و ت Xenik جدید زراعتی، حفر چاه های عمیق و کشیدن کاریز ها در دشت های پهناور و هم چنان جوی کشی ها در کنار رود های مست و سرشار و ایجاد بند و انهر، جنگل داری به طور ویژه تکثیر و پرورش نباتات مقاوم و زود رس چون بیدهای روسی و درختان عکاسی که در احیای ایکولوژی مناسب و غرض استفاده به جای مواد سوخت مؤثر اند، اینها هر یک به نوعی خود پروژه های مهم اقتصادی اند که می توانند همکاری های اقتصادی منطقوی را جلب و جذب نمایند.

مواصلات وغیره عرصه های اقتصادی حضور صنایع ملموس و مشهود اند.

البته کشورهای ذیعلاقه در منطقه با محاسبات دقیق بر مبنای منافع ملی خود و منافع ملی مردم افغانستان می توانند در عرصه صنایع سنگین و کوچک برای تأسیس فابریکه های تولید برق آبی، ذوب آهن، حجاری و نجاری، پشمینه بافی، نخ بافی و نساجی الیاف مصنوعی، صنایع مسی، تولید سامان آلات برقی، تولید شکر، روغن، صابون، گوگرد، ادویه سازی، صنایع چرمی، تجهیزات زراعتی، تولید کود های کیمیاوی، مواد ساختمانی، سمنت و سایر مصالح تعمیراتی و ده ها فابریکه تولید کالاهای صنعتی و غذایی دیگر در گوشه گوشه افغانستان سرمایه گذاری لازم بنمایند.

در زمینه های رشد و اکتشاف صنایع و تجارت در سطح افغانستان و منطقه طرفیت های مناسب و بزرگی وجود دارد که قابل مطالعه و بررسی اقتصادی و انتفاعی کشورهای منطقه قرار گرفته می تواند.

همچنین با تأسیس نزدیکترین راه های مواصلاتی و حمل و نقل مخصوصاً تأسیس خطوط آهن و پایپ لاین های نفت و گاز و عقد قرارداد های تجارتی با افغانستان و هم با کشورهایی که تنها از طریق افغانستان به آنها به سهولت به هم رسیده می توانند، بازار تجارت منطقوی را به سوی رشد و شگوفایی بی سابقه و بی نظیری در منطقه و جهان خواهند کشانید.

سرمایه گذاری در این زمینه ها انشا الله قطعاً به نفع رفاه و صلح و امنیت منطقوی خواهد بود.

در جهان امروز در هر ساعت حدود یک میلیون تن مواد سوخت فسیلی به مصرف می رسد که بدون شک با محدودیت ذخایر قابل تجدید انرژی این پیش بینی قابل قبول است. بنابر این موضوع مهم

همکاری های اقتصادی را در آینده استفاده مؤثر از منابع انرژی تجدید پذیر بخصوص انرژی آب و باد و آفتاب در حل مسایل انرژیتکی کشورهای منطقه تشکیل می دهد. خوشبختانه جمهوری اسلامی افغانستان با داشتن امکانات طبیعی و شرایط مناسب جغرافیایی یکی از جوانب عمده سهم گیرنده در توسعه و اکتشاف استفاده از انرژی های قابل تجدید در سطح منطقه خواهد بود.

سوم - رشد صنایع و تجارت:

منابع تأمین نا محدود و پایان ناپذیر احتیاجات کل بشریت قبل از آوان هبوط آدم به زمین تا رستاخیز در همین طبیعت زیبا و غنی موجود است که در خدمت اشرف مخلوقات (انسان) و همه موجودات طفیلی (غیر انسان) قرار دارد.

فلهذا بشریت برای تأمین کلیه نیازمندی های خوارکی، آشامیدنی و دارویی خویش به زراعت و مالداری و جنگل داری و دیگر شعب و شقوق مربوط به علوم زراعت، تعزیه و معیشت متوصل گردیده و می گردد.

اما انسان برای تأمین مایحتاج غیر غذایی خویش چون لباس، مسکن، وسایل حمل و نقل و ارتباطات، برق و گاز، اسباب آلات رفاه و ابزار آلات دفاع، وسایل کار، تفrij و آموزش و پرورش علوم، هنرها وغیره و وسایل تجمل و آرایش به اختراعات و صنایع گوناگون کوچک و سنگین توسل جسته و می جوید. رشد مسایل زراعتی نیز نیازمند استخدام و به کار گیری صنایع زراعتی و ماشینری در این سکتور مهم حیاتی است، هم چنانکه در بخش های تجارت،

افغانستان و دورنمای همکاری های اقتصادی منطقوی

اصل مضاربت بانک اسلامی بر اصل جهانی و معروف شرکت بنا می شود. و آن یک سیستم جامع بانکی است که در آن سهام داران، پس انداز کننده گان، سرمایه گذاران و وام گیرنده گان در یک شرکت سهیم خواهند شد و این سیستم در اصل جاوید مضاربت بیاده می شود. اصلی که در آن کار و سرمایه به عنوان اجزای یک شرکت با یکدیگر ترکیب می شوند.

روش بانکداری اسلامی که بر اساس مضاربت استوار است ما را یاری می رساند تا دشواری هایی را که از دیر باز در تلفیق کار و سرمایه وجود داشته حل کنیم.

به دلایلی که در رابطه به نقش و اعتماد بانک های اسلامی در افغانستان و دیگر کشور های اسلامی منطقه عرض شد، تجربه تأسیس بانک های اسلامی به منظور جلب و جذب معادل میلیارد ها دالر سرمایه مردم افغانستان و مردم منطقه به همکاری این ممالک نیز گامی موفق و ارزنده در راستای کمک های اقتصادی منطقوی به افغانستان و خود این کشورها خواهد بود. چه بهتر که پول های جمع آوری شده این بانک ها به طور مضاربت در تأسیس پژوهه های جدید و عام المنفعه افغانستان به دوران بیفتند و مقادش به سهام آن پرداخته شود.

با بحث و تحلیلی که از موقعیت، اهمیت و ظرفیت های بزرگ مادی جمهوری اسلامی افغانستان ارائه شد، اگر کشور های منطقه با توجه به علاقمندی ها، نیازها، ظرفیت ها و تجارب ایشان در عرصه های مختلف اقتصادی، تجاری، صنعتی، زراعی، علمی، تحقیکی و فرهنگی پژوهه های دلخواه و خاصی را در هر ناحیه و ولایت افغانستان روی دست گیرند و آنرا به پایه اکمال و بهره گیری برسانند یقیناً هم افغانستان در اسرع زمان راه رشد اقتصادی، علمی و صنعتی را می پیماید و هم دول همکار منطقوی منافع چشمگیر اقتصادی خود را در همکاری با این کشور به دست می آورند.

تمرکز همکاری های اقتصادی منطقوی در عرصه تعلیم و تربیه و تحصیلات عالی نیز آینده روشی از دست

چهارم - تأسیس و ترویج بانکداری اسلامی:

از آنجا که در معاملات بانکی غیر اسلامی، مسأله ربا به عنوان مدرکی حرام به حیث یک معضله اقتصادی در جهان اسلام و مخصوصاً در افغانستان مطرح است، از همین جا است که اکثریت مردم متدين ما از خوف مواجهت به معاملات ربوی، جرأت سپردن پول های شانرا به بانک ها نکرده و نمی کنند.

به همین جهت است که معادل هزاران میلیون دالر سرمایه نقد و طلا و جواهر قیمتی این نفووس دهها میلیونی به جای دوران، در جیب و سیف و صندوق ها اکثراً راکد مانده اند. هرگاه اضطراب و نگرانی عقیدتی مردم به ارتباط معاملات بانکی با تضمین رعایت اصول و ضوابط دینی حل شود، گویا به بزرگترین معضل دینی - اخلاقی و اقتصادی ما پایان بخشیده خواهد شد. چه با رجوع مردم به بانک های اسلامی معادل هزاران میلیون دالر راکد یاد شده به دوران افتینده و سالانه میلیون ها دالر از این منبع به اقتصاد ملی ما افزوده می شود. یعنی بانک های اسلامی با تأمین نیازهای پولی مردم مانع راکد ماندن سرمایه های ایشان نیز می شود.

از نظر اسلام اقتصاد و در نتیجه نهاد های اقتصادی مانند بانک وسیله ای در جهت تأمین رفاه و رسیدن به عدالت اجتماعی به منظور شگوفا ساختن صفات عالی بشر و تکامل روحی انسان به سوی خدا^(۲) است. بانک های اسلامی یعنی بانک هایی که عملیات بانکی آنها بر اساس اقتصاد اسلامی سازمان بیابد نه تنها از ظلم و فساد و ربا خواری منزه اند، بلکه سدی در راه ترویج و گسترش ربا خواری می گردند.

زیرا طرز العمل بانک اسلامی بر اصل شراکت استواری داشته و عاری از بهره می باشد. بنابر این مسأله پرداخت بهره به پس انداز کننده گان یا در یافت بهره از مشتریان مطرح نیست.

۱ - تأمین امنیت منطقوی به دست خود کشور های منطقه و تضمین بین المللی آن توسط جامعه جهانی و سازمان ملل متحد!

۲ - ایجاد پیمان استراتیژیک منطقوی ثابت اقتصادی، علمی و فرهنگی در هر نوع شرایط سیاسی ملی، منطقوی و جهانی بدون توجه و رعایت ملحوظات سیاسی - نظامی دوستانه و یا خصمانه قدرت های جهانی در امور این یا آن کشور منطقه.

پایان

ماخذ:

- ۱- جغرافیای طبیعی افغانستان، یوهاند غلام جیلانی عارض، پوهنتون کابل، ۱۳۸۶.
- ۲- مجموعه پیام ها و مقالات اکادمی علوم ج، ا، افغانستان، جلد اول، کابل، ۱۳۸۲.
- ۳- مجموعه پیام ها و مقالات اکادمی علوم ج، ا، افغانستان، جلد دوم، کابل، ۱۳۸۶.
- ۴- مجموعه پیام ها و مقالات اکادمی علوم ج، ا، افغانستان، جلد سوم، کابل، ۱۳۸۷.
- ۵- مجموعه پیام ها و مقالات اکادمی علوم ج، ا، افغانستان، جلد چهارم، کابل، ۱۳۹۰.
- ۶- سیستم سراسری برق افغانستان، سرمحقق دکتور عبدالخالیل (ظریفی)، کابل، ۱۳۸۷.
- ۷- مجله آریانا، اکادمی علوم ج، ا، افغانستان، کابل، ۱۳۸۱.
- ۸- مجله تبیان، اکادمی علوم ج، ا، افغانستان، کابل، ۱۳۸۷.

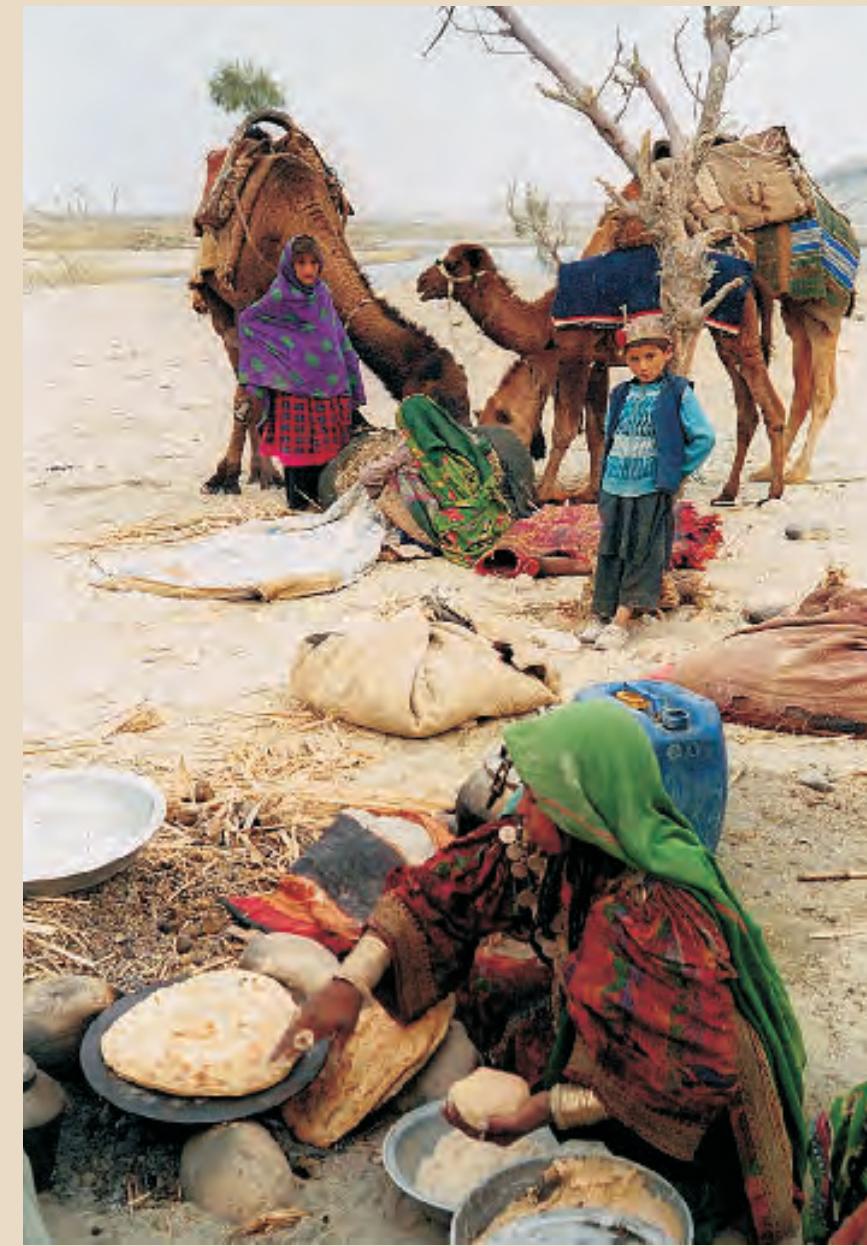
آوردهای علم و تحقیقات را در سطح کشور و منطقه می تواند نوید بدهد. در این زمینه اگر کشور های منطقه با شرایط خاصیکه بتوانند هم کادر های علمی و مسلکی افغان را تربیت نمایند و هم منافع مشروع خود شانرا در آن دریابند، انگیزه بهتر را در راستای همچو همکاری ها ایجاد خواهد کرد.

همکاری های علمی تخصصیکی و اقتصادی منطقوی در افغانستان بدون شک میلیون ها انسان واجد شرایط کار را در کشور های منطقه از بی کاری و فقر نجات می دهد و آنها را به یک نیروی فعال مولد مبدل می سازد.

نتیجه همچو همکاری های دوستانه و صادقانه در منطقه باعث ثبات سیاسی، اقتصادی و صلح و امنیت و دوستی منطقوی ملت ها در سطح برادری خواهد شد. برای اجرایی کردن همکاری های اقتصادی منطقوی مورد نظر در افغانستان دو پیشنهاد را به عنوان پیش شرط می توان ارائه کرد:

سرمحقق شیر علی ترددی

فقر اقتصادی و راه های بیرون رفت از آن

انسان ها در طول تاریخ با مشکل فقر دست و گریبان بوده و همیشه تلاش نموده اند تا بر آن فایق آیند و فقر همیشه به مثابه یکی از دشواری های اساسی زنده گی بشر مورد نظر و مطالعه دانشمندان بوده است، اما به طور علمی و عملی مبارزه با فقر از اواخر سده ۱۹ آغاز شده و حدت و شدت بیشتر پیدا کرد.

فقر پدیده چند بعدی است که تمام عرصه های زنده گی اجتماعی و اقتصادی را در بر دارد. بنابر این نمی توان تعریف کلی را که تمام ابعاد فقر را در بر داشته باشد، ارایه کرد. با آنهم تعریفی را که به اشکال گوناگون می توان تعبیر و تفسیر کرد عبارتست از شرایطی که در آن افراد ضروریات اساسی زنده گی را ندارند و برای خرید آنها دچار کمبود عاید هستند، یا وضعیتی که تلاش و کوشش فرد یا ملت نتواند نیازمندی های اساسی او را رفع نماید.

فقر معمولاً به دو صورت در نظر گرفته می شود: یکی فقر مطلق که در آن حالت افراد برای زنده ماندن با مرگ دست و پنجه نرم می کنند و دیگری فقر نسبی است که فرد نسبت به سطح زنده گی جامعه فقیر است؛ مثلاً ممکن است فردی مایحتاج ضروری برای ادامه حیات را داشته باشد. ولی سطح زنده گی او نسبت به سطح زنده گی موجود در جامعه پایین تر باشد. سطح فقر در جامعه را می توان با استفاده از مصارف خانوار، سطح عاید، کالوری مورد نیاز و ... اندازه گیری

نمود. در حقیقت فقر به معنای کافی نبودن تغذیه، نرخ بالای مرگ و میرنوزادان، پایین بودن امید به زنده گی، فرصت های تحصیلی ناقیز، عدم دست رسی به آب آشامیدنی کافی صحی، بهداشت و درمان نا کافی، مسکن نا مناسب و فقدان مشارکت در پروسه تصمیم گیری می باشد.

اصول سالم اقتصادی تا حدودی زیاد می توان این دشواری ها را از میان برداشت. چنانچه ما شاهد آئیم که در حال حاضر کشور های زیادی وجود دارند که بیشتر از پنجاه فیصد ضروریات و نیازمندی های خویش را از خارج وارد می نمایند اما به فقر اقتصادی مواجه نیستند. به همین ترتیب در ممالک دارای منابع محدود اقتصادی و تراکم نفوس باز هم با پلان گذاری مناسب می توان زمینه کار را برای نیروی مستعد به کار مهیا ساخت. اما مشکل اساسی در اکثر کشور های فقیر فقدان نظام سیاسی و همه گیر مردمی می باشد که سبب شده تا این کشور ها نتوانند با پدیده فقر مبارزه نمایند.

افغانستان نیز یکی از همین کشور ها است که در طول تاریخ با وجود داشتن منابع طبیعی فراوان و امکانات رشد اقتصادی، ذخایر کافی طلا، زمرد، لاجورد، یاقوت، بیراج، مس، آهن، نقره، نفت، گاز، زمین های وسیع زراعتی، منابع کافی آبی و از همه مهمتر موقعیت مساعد تجاری منحیث کوتاه ترین راه اتصال اروپا و آسیای میانه به آسیای جنوبی و خلیج فارس، نتوانسته است در قطار کشور های غنی جهان به حساب آید، بلکه در قطار عقب مانده ترین کشور های جهان با فقر اقتصادی دست و پنجه نرم می کند، زیرا زمام داران کشور ما هیچگاهی تدبیر لازم را برای مبارزه با فقر نگرفته اند و یا اینکه تدبیر آنها به نحوی از انحا از طرف دشمنان مردم به چالش کشیده شده است، و باعث شده تا اثر فقر، سلامت جسمی، فکری و حتی اخلاقی مردم در معرض خطر قرار گیرد و زمینه را برای آسیب زدن روابط انسانی، اجتماعی و ارزش های دینی ما مساعد سازد و همچنان در طول اضافه از سه دهه جنگ اساسات اقتصادی در افغانستان تخریب گردیده و مراکز فعالیت

زیرا تضاد بین نظام های اقتصادی (نظام اقتصاد بازار آزاد و نظام اقتصاد متمرکز) شدت یافته و توزیع نا برابر وغیر عادلانه عاید سبب شده تا با گذشت هر روز فاصله طبقاتی بین افراد جامعه بیشتر و بیشتر گردد.

با حاکمیت روز افزون نظام اقتصاد بازار آزاد در کشور ها، زمینه افزایش عاید نا خالص داخلی (GDP) مساعد گردید، مگر این افزایش عاید در بسیاری موارد توزیع عادلانه و در نتیجه کاهش فقر را در پی نداشت و زمینه را برای بحران های اقتصادی و تبلیغات سوسیالیست ها علیه سرمایه داری مساعد ساخت و سبب شد تا در نیمة دوم سده ۱۹ طرفداران نظام اقتصاد سرمایه داری و دولت مردان کشور های ذیربط تصمیم به دخالت بیشتر در اقتصاد بگیرند و با اعمال سیاست های اقتصادی به منظور مقابله با فقر بپردازنند. ولی با وجود آنهم امروز کشور های زیادی وجود دارند که فقر دامنگیر شان بوده و گلوی مردم شانرا می فشارد، پس سوال پیدا می شود که عوامل فقر درین کشور ها چیست و چگونه باید آنرا از بین برد؟ به طور کل عوامل فقر را می توان به سه دسته تقسیم کرد:

- ۱- کمبود منابع و امکانات اقتصادی به تناسب نفوس.
- ۲- عدم موجودیت پلانگذاری فعالیت های اقتصادی، استفاده نادرست از منابع و عدم توازن در فعالیت های اقتصادی.
- ۳- وقوع جنگ های دوامدار و وقوع حوادث طبیعی چون زلزله، سیلاب ها، خشک سالی ها وغیره که در موقع مختلف ضربات سنگینی را بر پیکر اقتصادی کشور ها وارد می آورند. البته در پهلوی این ها نمی توان برتری جویی و مفکرده استعمارگری کشور های نیرومند را در افزایش فقر نادیده گرفت. مبرهن است که با اتخاذ تدبیر لازم و روی دست گرفتن

فقر اقتصادی و راه های بیرون رفت از آن

فابریکات که از کار افتیده اند) این اقدامات از یک طرف مشکل بی کاری در جامعه را تا حدودی کاهش داده و از طرف دیگر تولیدات داخلی به ویژه پیداوار زراعتی را داخل مارکیت نموده و کنترول نرخ ها را آسان می سازد. همچنان اتخاذ تدبیر دائمی علاج فقر به جای اقدامات مؤقتی باید در صدر پلانهای دولت قرار داشته باشد و از تدبیر ناقص و مقطوعی جلوگیری شود.

تلاش در جهت خود کفایی و بلند بردن سطح تولیدات داخلی طوریکه قبلًا نیز اشاره شد یگانه وسیله بی است که دست دولت را در امر کنترول اوضاع اقتصادی قلمروش دراز تر می سازد، زیرا رقابت های ناسالم در بسا موقع باعث بلند رفتن نرخ امتعه و اشیایی می شود که از خارج وارد می گردد. به صورت کل می توان گفت که راه های بیرون رفت از فقر اقتصادی از یکسو عبارتست از اکشاف کمی و کیفی تولیدات زراعتی، مالداری، صنعتی و تجاری و از سوی دیگر صرفه جویی یا درست مصرف کردن عواید شخصی و ملی است، که هر دوی اینها به مدیریت خردمندانه ممکن شده می تواند. به عباره دیگر کاهش فقر زمانی ممکن است که دولت و ملت از اندک ترین منابع آب و خاک و معادن و صنعت خود حد اکثر بهره را بگیرند و آنها را هدر ندهند. همچنان از سرمایه های پولی در راه استغلال زایی و سرمایه گذاری حد اکثر استفاده را بکنند.

راه های تقویه و اکشاف تولیدات داخلی را می توان چنین نشاندی کرد:

اول: تهییه ماشین آلات به منظور میکانیزه شدن زراعت برای زمین داران به صورت قرضه، زیرا افغانستان کشور زراعتی بوده و زمین های وسیع خشک و بایر اما قابل زرع فراوان دارد. کمک و تشویق زارعین می تواند کشور را از نگاه محصولات زراعتی نه تنها خود کفا نماید بلکه زمینه صدور آنرا نیز فراهم سازد.

دوم: تهییه ماشین ها با ظرفیت بلند کاری برای موسسات تولیدی به طور قرضه.

های اقتصادی یا از فعالیت بازمانده و یا حداقل به دشواری های عدیده مواجه گردیده اند و آهنگ رشد بطی اقتصادی را بیشتر از پیش بطی و کند ساخته است. اکنون اضافه از ده سال است که افغانستان از انزوای مطلق بیرون شده و فرصت های مناسبی برای رهایی از فقر مساعد گردیده است، اما متأسفانه پلان فراگیر و همه جانبه برای مبارزه با این پدیده شوم روی دست گرفته نشده و دست آوردها به تناسب امکانات دست داشته، کم و غیر قابل مقایسه می باشد. به طور مثال یکی از ویژه گی های فقر در جوامع بشری پائین بودن سطح عاید سرانه است، که از این نقطه نظر تغییرات خوبی در کشور ما رونما گردیده است چنانچه عاید سرانه ما از ۱۷۰ دالر در سال ۱۳۸۰ به حدود ۵۰۰ دالر افزایش یافته است. اما آیا مناسب به این افزایش عاید سرانه فقر نیز کاهش یافته است؟ واضح است که جواب منفی است. بناءً اکثریت مردم کشور ما در فقر به سر برده در حالیکه عده محدودی صاحب چنان سطح زندگی شده اند که نظیر آن در کشور های پیشرفته جهان کمتر دیده می شود. این درست است که مبارزه با فقر ایجاب می نماید تا سطح عاید سرانه بلند برده شود مگر لازم است تا توأم به آن نحوه توزیع این عاید نیز درنظر گرفته شود تا بتواند جلو گسترش بیشتر فقر را گرفته و زمینه بهبود سطح زندگی مردم را نیز مهیا سازد. بدین معنا که زمانی می توان فقر را کاهش و رفاه را در جامعه مستقر ساخت تا عدالت حاکم گردد. فقیران و مظلومان به حقوق خود برسند و اختلاف طبقاتی از میان برداشته شود. در کشوری که یکی از گرسنگی می میرد و دیگری به دلیل ثروت بی حساب و بادآورده به حقوق دیگران تجاوز می کند، بعید است که آسایش به وجود آید. به منظور بلند بردن عاید سرانه و کاهش فقر در شرایط موجود باید اقدامات آتی صورت گیرد:

در قدم اول منابع فعالیت های اقتصادی که در طول سه دهه اخیر از فعالیت باز مانده اند فعال ساخته شوند.(مانند آماده ساختن زمین های زراعتی به بهره برداری، فعال ساختن دوباره

خود را حفظ و انکشاف می دهند، نمونه روشن آن هند و پاکستان می باشد.

افغانستان نیز می تواند بدون در نظر داشت مسایل سیاسی با هر کشوری که منافع ملی ما ایجاد نماید، مناسبات و روابط اقتصادی داشته باشد. تنظیم و رعایت فعالیت های اقتصادی چیزی است که از همه بیشتر موثریت تدبیر اقتصادی را بلند می برد. هرگاه تدبیر دیگری اقتصادی از جمله تقویه و فعال سازی منابع اقتصادی، کنترول قیم، حفظ موازنہ اقتصادی در کشور همراه باشد بدون شک می تواند قدمی عده وارزشمندی به حساب آید.

تنظیم فعالیت های اقتصادی به اساس پلان معین می تواند میان تمام ساحت کار اقتصادی هم آهنگی و همکاری ایجاد نموده و موثریت آنها را بیشتر سازد. همچنان داشتن پلان منظم و پیاده نمودن تدریجی آن در سطح کشور می تواند اولویت ها را در قدم اول رعایت نموده و از فعالیت های غیر متمر اقتصادی جلوگیری نماید. افغانستان در شرایط موجود از کمک های جامعه بین المللی برخوردار بوده و می تواند با طرح پلان های مؤثر اقتصادی و مدیریت سالم آن با پدیده شوم فقر که از سالیان متتمدی دامنگیر مردم ماست، مبارزه مؤثر داشته باشد.

سوم: پرداخت های مالی و پولی درازمدت، میان مدت وکوتاه مدت برای زمین داران و مالکان یا علاقه مندان ایجاد فابریکه ها و موسسات تولیدی.

چهارم: کمک و همکاری درجهت بلند بردن کیفیت تولیدات داخلی، اعطای مزد و معاش عادلانه که ضرورت های کارمندان و کارگران را رفع نموده بتواند و این مورد نیز یک قدم عمده در راه بلند بردن عاید سرانه مستقیم به حساب می آید. این امر نه تنها از اتلاف حقوق کارکنان و فقردر جامعه جلوگیری می نماید، بلکه قوه و استعداد کار را در آنها افزایش داده، حجم تولیدات، زراعت، تجارت وسایر فعالیت های اقتصادی را بیشتر می سازد. از سویی هم انگیزه و علاقه مندی کارکنان به کار، باعث بلند رفتن کیفیت تولیدات می گردد. همچنان تامین خدمات اجتماعی برای کارکنان نیز یکی از عواملی است که به سهم خود در قسمت بلند بردن عاید سرانه و حجم مفاد ملی موثریت خود را دارا می باشد. پرداخت قرضه برای کارمندان و دیگر اتباع کشور به منظور اعمار منزل رهایشی و رفع دیگر ضروریات شامل اسباب ارتقای عواید سرانه می باشد. کنترول نرخ ها یکی دیگر از عوامل عده واساسی است که در قسمت حفظ نظم اقتصادی در جامعه نقش ارزنده دارد. در شرایط موجود کشور ما کنترول قیمت های بازار باید یکی از اولویت های دولت باشد. جلوگیری از عوامل برهم زننده

ثبت نرخ ها مانند احتکار، قاچاق،
ذخیره و انتقال غیر ضروری مواد
مورد ضرورت باید در زمرة
اقدامات عملی دولت شامل باشد.
تامین مناسبات اقتصادی
با کشور های جهان بدون در نظر
داشت مسایل سیاسی یکی از
نیازمندی های زمان می باشد. در
حال حاضر کشور های زیادی
وجود دارند که با وجود روابط
خراب سیاسی، مناسبات اقتصادی

از انتقال مصوّن و سریع پول از طریق ویسترن یونین و سویفت در غضنفر بانک

سویفت (SWIFT)

غضنفر بانک یکی از بانکهای برجسته کشور و عضوکمیته سویفت می‌باشد که خدمات و امکانات مصوّن و با اعتماد ذیل را پیرامون ارسال و دریافت پول به سراسر جهان در برابر بهای مناسب برای مشتریان خویش عرضه می‌دارد.

ارسال و دریافت پول

ارایه لیترآف کریدت

ارایه گرفتی های بانکی

دریافت چک های خارجی

ویسترن یونین (Western Union)

امکانات انتقال پول به داخل و خارج از کشور از طریق ویسترن یونین برای مشتریان غضنفر بانک مهیا می‌باشد. بنا بر این در تمام نمایندگی‌های غضنفر بانک برای انجام این سهولت غرفه‌های ویژه اختصاص یافته و با انجام خدمات قناعت بخش و مطمین در خدمت مشتریان خویش قرار دارد.

دفتر مرکزی:

۵۹۸ سرک عمومی شیرپور، کابل، افغانستان / صندوق پستی: ۰۷۹۷ ۸۶۰ ۰۰۲ / ۰۷۹۸ ۷۸۶ ۷۸۶ / mainbranch@ghazanfarbank.com

محسن دارایی

بانکداری اسلامی و موفقیت های چشم گیر آن در سطح جهان

ناگهانی بانکداری بدون ربا (اسلامی) آن قدر خیره کننده بوده که نگاه تمام بانکهای جهانی را طی سالهای اخیر به خود معطوف کرده است. هم اکنون موضوع بانکداری اسلامی به موضوعی مهم مالی و پولی در جهان مبدل شده، تا جایی که خزانه‌داری فدرال آمریکا نیز چارچوب قانونی برای فعالیت بانکهای اسلامی مهیا کرده است تا این بانکها بدون محدودیت به اجرای بانکداری بدون ربا بپردازند.

بانکداری اسلامی به شکلی در اقتصاد جهان جلوه کرده است که شورای خدمات مالی انگلستان نیز با ایجاد تغییرات قانونی در نظام مالی این کشور راه را برای فعالیت آزادانه بانکداری بدون ربا براساس قوانین اسلامی باز کرده است. شرکت‌های بین‌المللی نیز به طور روزافزونی مشتریان خود را به استفاده از قراردادهای مالی

گرچه اخیراً بانکداری اسلامی و بدون ربا در کشور ما نسبتاً اوج گرفته است، اما در برخی از کشورهای اسلامی و حتی غیر اسلامی از دو دهه به این سو به سرعت جای خود را در سیستم بانکداری و سیاستهای پولی و مالی جهان باز کرده است. امروز دیگر نظام اقتصادی دنیا بانکداری بدون ربا را که به عنوان بانکداری اسلامی شناخته شده به عنوان یک نظام مترقی و پیشرفته پذیرفته و در بسیاری از موارد جایگزین روش‌های قلی خود کرده است. چنین اقدامی به این وسعت بی‌شک بدون مطالعه و بررسی علمی دقیق صورت نگرفته است. مطمئناً اگر کشورهای غربی در خصوص فواید استفاده از بانکداری اسلامی و بدون ربا به باور نمی‌رسیدند، آن را به این وسعت به اجرا در نمی‌آوردند.

طبق گزارش کارشناسان امور اقتصادی برجسته جهان، رشد

بانکداری اسلامی توانایی، کاربرد و جایگاه خود را چنان در عرصه جهانی باز کرده که بانک بین‌المللی «سیتی گروپ» که در ۲۰۰ میلیون مشتری را به خود جلب کرده، حساب ویژه برای بانکداری بدون ربا باز کرده و از سال ۱۹۹۶ تاکنون بیش از ۶ میلیارد دلار از عملیات بانکی خود را بر مبنای مقررات اسلامی انجام داده است.

حضور موفق و توجه ویژه جهانیان به بانکداری بدون ربا به اینجا ختم نمی‌شود «دوبیچه بانک» آلمان - بانک انگلیسی، آسیایی «اچ. اس. بی. سی» - بانک «آ.پ.ان.آمروهند - استاندارد چاتر انگلیس - بانک‌های «سویسته ژنرال و «ب.ان.پ.پاریپ» در فرانسه نیز طی سالهای گذشته بخش‌های جداگانه و ویژه جهت ارائه خدمات بانکی و مالی بر مبنای مقررات اسلامی تاسیس کرده‌اند.

اسلامی و بانکداری بدون ربا توصیه می‌کنند. مؤسسه اوراق بهادر و سرمایه‌گذاری بریتانیا نیز اعلام کرده که قصد دارد با مؤسسه امور مالی لبنان به منظور ایجاد مهارت‌های تخصصی در زمینه بانکداری اسلامی همکاری کند. براساس آمار بین‌المللی ارائه شده اعتبارات خدمات مالی انگلستان حساب‌هایی که خواستار تسهیلات بانکی مبنی بر قوانین شرع اسلام هستند از ۲۰۰ میلیارد دلار به ۵۰۰ میلیارد دلار افزایش یافته و سالانه ۱۰ تا ۱۵ درصد نیز افزایش پیدا می‌کند. علاوه بر این بانک اسلامی بریتانیا که در سال ۱۳۸۳ خورشیدی (سپتامبر ۲۰۰۴ م) آغاز به کار کرد فراتر از نمایندگی‌های خود در لندن و دیگر شهرهای این کشور خدمات پستی و تیلفونی به مسلمانان ارائه می‌کند و در نظر دارد تا نمایندگی‌های خود را در سراسر کشور خود را احداث کند.

مراقبه

۱. مبیعه (جنس / امتعه فروش) باید در وقت معامله بیع (خرید و فروش) موجود باشد.
۲. مبیعه باید در وقت معامله بیع در مالکیت فروشنده باشد.
۳. مبیعه باید در وقت خرید و فروش در اختیار واقعی یا انتفاعی فروشنده باشد.
۴. بیع باید قطعی و فوری باشد و مرتبط به زمان و واقعه در آینده نباشد.
۵. جنس / امتعه فروش باید دارای ارزش باشد.
- ع لازم است قیمت در بیع مشخص باشد.

استفاده از مراقبه منحیث محصول سرمایه گذاری

اساساً مراقبه یکی از انواع بیع است. بهترین محصولات سرمایه گذاری در نظر شریعت اسلامی مشارکه و مضاربه می باشد. با در نظر داشت ساختار مغلق اقتصاد حال حاضر تطبیق مشارکه و مضاربه در بعضی از ساحت تجارتی مشکلات خود را دارا می باشد.

مراقبه اساساً یک اصطلاح فقه اسلامی می باشد که از ربح گرفته شده و به معنای مفاد است. مراقبه در اصطلاح عبارت از نوع مخصوص بیع است که در آن فروشنده به شکل واضح قیمت خرید جنس را ذکر می کند و سپس با ازدیاد مفاد مشخص، آن را بالای مشتری در مقابل پول معجل یا مؤجل به فروش می رساند. یگانه دلیلی که مراقبه را از سایر معاملات خرید و فروش دیگر جدا می سازد این است که در مراقبه فروشنده به مشتری قیمت جنس و مفادی را که از مشتری به دست می آورد، واضح می کند.

اکثریت بانک ها و ادارت مالی مراقبه را به شکل یک محصول سرمایه گذاری استفاده می نمایند و بیشتر عملیات آن ها به اساس مراقبه می باشد. بدین دلیل مراقبه به یک اصطلاح مروج بین بانک ها و ادارت مالی مبدل گردیده است. چون مراقبه یکی از انواع بیع می باشد به همین دلیل شرایط آنی بیع باید در مراقبه مراعات گردد:

دست می آورد و سپس آن را بالای مشتری در مقابل مفاد معین به فروش می رساند. مراحل مراقبه در بانک های اسلامی به شکل ذیل می باشد:

- ۱- بانک اسلامی و مشتری یک توافقنامه کلی را به امضاء می رسانند که در آن بانک وعده فروش اجناس را بالای مشتری وقتاً فوقتاً می دهد و مشتری با خرید اجناس مذکور در مقابل مفاد معین موافقت می نماید. در این توافقنامه حد سرمایه گذاری به مشتری نیز تعین می گردد.
- ۲- اگر جنس مشخص نیاز مشتری باشد، در این صورت مشتری از جانب بانک اسلامی منحیث نماینده تعین می گردد و یک توافقنامه وکالت بین مشتری و بانک اسلامی به امضاء می رسد.
- ۳- مشتری جنس مذکور را به نام بانک اسلامی از بازار می خرد و آن را منحیث نماینده بانک در اختیار خود می گیرد.
- ۴- مشتری بانک را از خرید جنس اگاه می سازد و در همزمان به بانک پشنهد خرید جنس را می نماید.
- ۵- در صورتی که بانک یا اداره مالی اسلامی پشنهد مشتری را قبول کند، بیع صورت می گیرد و مالکیت جنس و تمام مسؤولیت های مربوط به مالکیت جنس به مشتری انتقال می یابد.

مراجعات تمام مراحل ذکر شده به هدف یک مراقبه صحیح لازم می باشد. اگر بانک یا اداره مالی اسلامی جنس را مستقیماً از بازار به دست می آورد در این صورت قرارداد وکالت با مشتری لازم نمی باشد.

به همین دلیل علمای معاصر مراقبه را با وضع شرایط، اجازه می دهند که منحیث محصول سرمایه گذاری از آن استفاده گردد.

شروط اساسی مراقبه منحیث یک محصول سرمایه گذاری

۱. مراقبه، قرضه در مقابل پرداخت سود نمی باشد بلکه در حقیقت مراقبه فروش جنس می باشد با مفاد مشخص در مقابل پول معجل یا مؤجل.
۲. چون مراقبه بیع می باشد نه قرضه، به همین دلیل تمام شرایط یک بیع صحیح را باید در آن جداً مراجعات نماییم، خاصتاً شرایطی که قبل از آن یاد آوری گردید.
۳. از مراقبه منحیث محصول سرمایه گذاری در صورتی استفاده شود که مشتری واقعاً پول را به هدف خرید جنس نیاز داشته باشد. مثلاً مراقبه به هدف تادیات بل های یک شرکت یا تادیه معاشات کارمندان یک شرکت، جواز ندارد.
۴. سرمایه گذار، منحیث فروشنده در معامله مراقبه باید جنس را قبل از فروش در مالکیت خود شامل نماید.
۵. جنس باید در اختیار / حیاط حقیقی یا انتفاعی سرمایه گذار باشد، اگر برای یک زمان کوتاه هم باشد.

با در نظر داشت شرایط ذکر شده بانک ها و ادارات مالی می توانند مراقبه را منحیث یک محصول سرمایه گذاری استفاده نمایند.

روندهای مراقبه در بانک ها

مراقبه در بانک ها با مراقبه عادی تفاوت دارد. مراقبه در بانک ها به نام (مراقبه للأمر بالشر) نامیده می شود. در این نوع مراقبه بانک به پشنهد مشتری جنس را از بازار به نام و ملکیت خود به

تمویل مالی و قرضه های غضنفر بانک
تجارت و اقتصاد شما را
استحکام و رونق می بخشد

دفتر مرکزی: ۸۷۷ سرک عمومی شیرپور، کابل - افغانستان

☎ +93 (0)707 786 786 ☎ +93 (0)798786786 ☎ +93 (0)79 786 00 79
info@ghazanfarbank.com / www.ghazanfarbank.com

عبدالحکیم رامیار

د صنعت په ود کې د بانکونو وندې

فابریکې په نوم د یو خاص څای رامنځته کېدل او یو څانګړی کاري سیستم برقرارول دي، چې کاریگر په اړینو اړیکو سره را ټول او یو څای کوي.

د اقتصاد دنورو برخو په پرتله په صنعت کې د ماشین د کارولو له کبله لویو پانګونو او دوامداره تمویل ته اړتیا ده. په همدي خاطر ده چې ځینې اقتصادي تاریخ پوهان په انګلستان او وروسته بیا په نورو بلایو اروپایي هپوادونو کې د صنعتی کېدو بریالیتوب نیغ په نیغه ددې هپوادونو د بلایي اقتصاد سره چې د خپلو پراخو آسیابی او افريقيابي مستعمراتو د استعمار او لوټولو له لاري بې تامين کړي وو ارتباط ورکوي.

د تاریخي شواهد په نظر کې نیولو سره دا موضوع واقعیت هم ده څکه چې کابو دبشر ټولې اختراع ګانې او په ساینس او تکنالوژۍ کې نوبنتونه اولادته راوړنې د لودیز و پرمختلليو هپوادونو محصول دي.

خرنګه چې د سیما او سوکاله ژوند په خاطر وده او پرمختیا یوه اړینه او اساسی مسأله ده نو دي موخي ته د رسیدو له پاره څانګړې شرایط او عوامل په کار دي.

د تاریخ په اوږدو کې بېلاړو هپوادونو د خپل اقتصاد او د وګرو د ژوند د کچې لپاره په بېلو عرصو کې د بېلو وسیلو او شرایطو نه کار اخیستی دي. په ټولنیزه توګه اقتصادي سیستمونه د لوړمنې وروسته پاتې اقتصادي حالت نه چې د ژوندی پاتې کېدو لپاره په طبیعت کې د تیارو او موجودو شیانو کارولو پیل او تراوسنیو پرمختلليو اقتصادي سیستمونو پورې بې وده کړي ده. کرنې د ډیرې ساده عنعنوي او معیشتی بې نه پر مختللي بې ته پر مختنګ کړي دي.

په اتلسممه میلادی پېړی کې د صنعتی انقلاب په پایله کې په انګلستان کې دلوړمنې صنعتی ټولنې بنیټ کېښودل شو چې دا بهير په چټکې سره نورو اروپایي هپوادونو، د امریکې و چې او وروسته بیا نورې نېږي ته وغڅید. دي بنکارندې نوی عصر پیل او پراخ اقتصادي، ټولنیز او فرهنګي بدلونونه بې منځته راول.

په یوه ټوله کې د صنعتی کېدو مفهوم د اقتصاد په یوه یا خو برخو کې د ماشین کارول دي چې تولیدي څواک ته توان ورکړي، ګټه اخیستنه ترې زیاته شي او اقتصاد تخصصي لوري ته مخه کړي. د صنعت بله څانګړنه د

اوسم چې د پخوا پر خلاف، چې په ډیرو هپوادونو کې به د دولتي سکتور تر عنوان لاندې لوېي صنعتي موسسي حکومتونو تمويل کولې، په اقتصاد کې د تمويل په منظور د خصوصي سکتور ونډه زیاته شوې ده نو د صنعتي مؤسسو ملي تمويل جدي ستونزه ده. په ټېره بیا چې په ډیرو وروسته پاتې هپوادونو کې د انفلاسيون کچه لوره او ورڅ تر ورځي مخ پرزیاتپدو ده، نوډير وختونه ناشونې ده چې خپله پانګوال او صنعتگر دومره پانګه ولري چې د نورو د مرستې بې غیر د نظر وړ فابريکي او د کاروبار خاي، نوري اړتیاوي لکه ما شينونه او دوراني پانګه برابره او هم و توانيري چې د تل

لپاره يې تمويل کړي. نو په دې لړ کې بانکي سیستم د یوه هپواد د صنعت په وده او پرمختګ کې داعتيار او پور ورکولو له امله بنسټنر رول لوېوي. په دې موځه بانکونه مطمئني موسسي دې چې دټولنې د اقتصاد د تمويل په خدمت کې قرار لري.

وګړي بانکونو ته خپلې پيسې سپاري او په بدل کې يې ګټه (تکتنه) اخلي. بانکونه د هغو کسانو لپاره چې د خان سره زيرمه کړي پيسې لري او غواړي په کاروبار کې يې ولکوي د سپارنو په توګه مني او د هغه متشبشنو او کاروباريانو ته چې خپل کارد پر مخپولو په خاطر پانګي ته اړتیا لري د پور او داعتيار په توګه ورکوي، چې په دې عمل سره درې واړه ګټه کوي. په بانک کې سپما کوونکي په دې ډاډه وي چې پيسې يې خوندي دي او ګټه هم ورته رسپري.

د بشري تکامل او علمي- تخنيکي پرمختګونو له امله انساني ژوند ډير بدل شوي دي. په وروسته پاتې هپوادونو کې هم ډير بدلونونه منځته راغلي دي. د ډير نورو سیاسي- اقتصادي اوټولیزو سازمانونو ترڅنګ بانکونه او بانکي سیستم د ټولنې اهم اقتصادي بنسټونه دي.

له هغه خایه چې په ټولنې کې ډير داسې کسان وي چې پيسې لري خپله يې نشي کارولو لپاره مطمئن او د اعتيار وړ کسان هم نه پېژني او یا هم اعتبار نشي پې کولای نو بانکونه د دغه راز ستونزو د حل لپاره د ډاډ وړ مرجع ده.

په اوسم وخت کې د صنعت پرمخ بېول او تمويل د پخوا صنعتي شوېو هپوادونو په نسبت ډير فرق لري. په ډیرو وروسته پاتې هپوادونو کې د اقتصاد د تمويل په عامه توګه او دهه ګډلې نه صنعت چې خه نا خه لوېو پانګوته اړتیا لري لوېه ستونزه ده. همدا راز د اقتصادي سیاليو او سیاسي او ټولنیزو بې ثباتيو له امله احتمالي ننګونې او خطرونه هم هغه عوامل دې چې ډير تمويل کوونکي په وروسته پاتې هپوادونو کې د صنعتکارانو سره د هممکاريو خخه چده کوي.

د صنعت په وده کې د بانکونو ونډه

پاتې د نه وي چې په دې ترڅ کې هغه مسئله چې تل د بانکونو له خوا د صنعت دمالي تمویل په اړوندستونزې رامنځته کوي هغه داده چې صنعت په کومه عرصه او په کومو شرایطو کې کار کوي او دهه تولید شوي محصولات په رقابتی بازارونو کې د کوم موقف او ضمانت خڅه برخمن دي. د بريا او خطر حالت یې خه رنګه دي؟.

څکه چې په اوسيني وخت کې د اقتصادي ليرالیزم او نړیوال کېدو تر اغیزو لاندې کابو د ټولو هیوادونو پولې او مالی بازارونه د نړیوالو سیالیو پر مخ پرانستي دي، کمزوري کاروباريان او صنعت کاران د خواکمنو او خوملتیز و کمپنیو سره په بازارونو کې سیالي کوي، او خپل کاروبارته دوام ورکوي. له دې امله ده چې که بانکونه په سیالیو کې د خپلې معاملې د صنعت پر توان او بریالیتوب ډاډه نه وي هیچ بانک او تمویل کونکۍ به، د خطر لرونکي صنعت سره معامله و نه کړي.

نو په همدي خاطر ده چې ددي اړیکو د شتون او پیاوړیا په منظور د دولت د پلویز(حمایتی) رول او د لازمو قوانینو او مقرراتو دشتون او عمل اړتیا رامنځته کېږي.

همدا راز کله چې په یوه ټولنه کې کسبګر په دې ډاډه نه وي چې داسې سازمانونه شتون لري چې د اړتیا په وخت کې د دوي سره همکاري او لاس نیوی وکړي، نو هیڅ کله به هم په لویو تشبیاتو لاس پوري نه کړي او له بلې خوا که تمویلونکي سازمانونه د قانوني پلوه د خپلو معاملاتو پر تضمین باندې ډاډ ونلري ناشونی ده چې په نوموريو راکړو ورکړو لاس پوري کړي. چې په دې اړوند په هیواد کې د بانکي بحران رامنځته کېدل ژوندي یېلګه ده چې په بانکونو باندې د خلکود بې اعتمادي ترڅنګ یې زموره بې خواکه صنعت ته زیات زیانونه واپول.

بانکونه هم چې د ټولنې او وګړو له خوا هغوي ته ور سپارل شوي پیسې د پور او اعتبار په توګه صنعت کارانو او کاروباريانو ته ورکوي او په بدل کې یې د هغوي نه تکتنه اخلي د لازمي او توافق شوي ربحي د اخیستو ترڅنګ، په دې ډاډه وي چې ور کړل شوي پور او د هغې ربحه خوندي ده، څکه چې بانک متثبت ته د پور او اعتبار د ورکولو په بدل کې د هغه نه ضمانت اخلي او متثبت د قانون له مخې او هم سپارل شويو تعهدونو پر بنا مکلف وي ترڅو د بانک پیسې او د هغې ربحه په وخت بېرته بانک ته وسپاري او هم د بانک د پور او اعتبار په مرسته خپل صنعت پرمخ بوزي.

صنعت ته د بانکونو له خوا خدمتونه تر سره کول له یوې خوا د صنعت په ټیکاواو وده، اوله بلې خوا د هېواد د اقتصاد په خواکمن کېدو او وګړو ته د کار او عايد د لاسته راوړلو د امکان او په پایله کې د ژوند د کچې په لوړولو کې د پام وړ ونډه تر سره کوي.

په یوه هېواد کې د صنعت پیاوړي کېدل د پیاوړي بانکي سیستم سره ټینګې اړیکې لري او دیوه وده د بل دودې سره تراو لري. کله چې بانکي سیستم خواکمن وي نو د پور او اعتبار توان ورسه وي او کولای شي د غوبښتونکو تقاضاوي په بنو شرایط سره، ترسره کړي او د صنعت په وده کې لازمه ونډه و اخلي. له بلې خوا د بانکونو او نورو مالی مؤسسو له خوا د صنعت کارانو پر وخت او د هغوي د غوبښتو مطابق تمویلول د صنعت د ودې سره مرسته کوي او د فابریکو چارواکې په دې باندې قادر کوي ترڅو بانکونو ته خپل مالی او پولي تعهدات پر وخت ادا کړي او په دې توګه په وروسته کې د نورو معاملو لپاره لاره خلاصه کړي، چې د راکړه ورکړه د دواړو خواوو په ګټه ده.

خیپنپوه محمد قسمی مراد د علومو اکادمی علمی غری

په مخدره موادو روبدی کېدل ټولنیزه غمیزه ۵۵

دوهم هغه مصنوعی مخدره مواد دی چې په لابراتوارونو کې د طبیعی مخدره موادو سره د خینو نورو کیمیاوی موادو د یوځای کيدو د کیمیاوی تعاملاتو په ترڅ کې لاسته راخي لکه مورفين، هیروئین، الکول او نور.

د تریاکو (کوکنارو) (Opium) بوټي تقریباً د ۵۰۰۰ کالو خخه مخکې بیژنل د شوی او د ایران، مصر، بابل او نورو او عربی هیوادونو خلکو په دودیز طب کې او د نورو بېلا بېلو موخو لپاره ورڅخه ګډه اخستې ده. تریاک د عربی او یونانی سوداګرلو په واسطه چین ته لیردول شوی او هلتہ سریره پر روغتیایی چارو د نشه یې مادې په توګه په کار وړل شوی او

د انساننو له خوا د مخدره توکو پیژنل او کارول لرغونی تاریخ لري. انساننو له چېرپخوا خخه د تریاکو، چرسو او تباکو خخه د بېلا بېلو موخو لپاره کار اخیستی دی. د مخدره توکو د تعريف په اړوند ویل کیږي چې هرهغه شی چې انسان پرې متکي شي مخدرتوكی ګټل کیږي چې ډيرزيات توکي لکه الکول، چرس، تریاک او هغه توکي چې لنډ مهاله اغیزې لري لکه تباکو، چای، کافي او نور په برکې نیسي.

د مخدركلمه له خدرڅخه اخیستل شوې د چې د ضعف، تبلی، یخنی، سترګوپتولو او تیاري په معنا ده. د مخدره توکو کارول په انسان کې سستوالی، بې زړه توب او سټریا رامنځته کوي. دغه توکى که په ډير کم مقداره م د انسان د وجود په واسطه جذب شی منفي اغیزې له خانه پریوردي او د درواغنځې خوبنې سبب ګرځي. د یوه شخص په واسطه د نوموړو موادو پرله پسې استعمالول د روبدی کېدو لامل کیږي.

په اوستني وخت کې تر ټولو مشهور مخدر توکي چې زیات رواج لري تریاک، هیروئین، مورفين، کوکائین، کودین، نارکوتین، نارسین او نوردي. مخدره توکي په طبیعی او مصنوعی بهه پیدا کیږي.

طبیعی مخدره مواد هغه دی چې په طبیعی ډول کړل کیږي لکه کوکنار، بنګ، تباکو او نور.

مصنوعی مخدره مواد په دوھ ډوله دی: یوهغه مصنوعی مخدره توکي چې د خو ډوله موادو له فزیکي یو خای کولو او پروسس خخه لاسته راخي لکه بنګاوه، چرس او نور.

په مخدره موادو روبدی کېدل ټولنیزه غمیزه ده

په اوسني وخت کې بنګ او کوکنار په ترکي، افغانستان، ایران، هندوستان، برما، تایلند، لاوس او سهيلې چين کې چې د کرکېلې لپاره يې مناسب اقلیمونه لري کړل کېږي.

مخدره توکي د دې ترڅنګ چې طبی بوتي دی او په طب کې د دوا په توګه د انسانانو د روغتیا او ارامي په خاطر کارول کېږي، ناوړه کارونه يې لوی آفت دی چې د وګرو، کورنیو او هیوادونو لپاره بې ساري سرخوردي زیرو وي.

زمونږ په هیواد کې د مخدره توکو کرکېله، پروسس، ترافیک او د وګرو له خوا کارول د وګرو، کورنیو او ټولنۍ لپاره ګن شمیر ټولنیزې او اقتصادي ستونزې زیرو ولې دی، چې ترتوولو ناوړه پایله يې په هېواد کې د جګړې د دوام له پاره د هېډي کښت او کارول دي. د جګړې په ترڅ کې

يوازې په منځنیو پېړيو کې اروپائیان له دې مادې سره آشنا شوي دي.

ويل کېږي چې چرس د میلاد څخه اووه پېړۍ مخکې کارول شوي دي او اصلې تاقابوی بې هم مرکزي آسيا ګنل کېږي، چې له دې خایه نورو ملکونو ته ويل شوي دي.

اروپائیانو تر اتلسمې میلادی پېړۍ پوري د بنګو بوټي نه پیژانده، دا بوټي په نولسمه پېړۍ کې د ناپلیون د لښکرو له خوا د مصراخه چې دنوموري د لښکرو په ولکه کې وو اروپا ته لیودول شوي دي. د امریکا اصلې اوسيدونکو د بنګو بوټي کښت کاوه او د هېډي نه بې د کالیو د جورولو او طبی درملو په توګه کاراخیست، خو اوس مهال ترډیره په دغه هیوادو او چیرو نورو پرمختللو هیوادونو کې د طبی موخو لپاره کارول کېږي.

په دې لړکې راز راز نور عوامل لکه محیطي شرایط، تعلیمي او تربیتي ناوړه چاپریال، تقلید، کډوالی، ناوړه دوستان، اقتصادي ستونزې، فقر، خپلو موخو ته نه رسیدل او په آسانۍ سره مخدره توکو ته لاس رسی او نور په مخدره موادو باندې د روږدي کيدو لپاره شرایط برابروي.

د څوانۍ او بلوغ مرحله د ژوند هغه ترپولو حساس پپاو دی، چې د خپلواکۍ، خان غوبنتنه او د مخالفت کولو روحبه له خانه سره لري. که په دې نازک پپاو کې د هغوي معقولو

زمونږ دیرڅوانان خه په هیواد کې دنه وو او یا بهر، ددې ناوړه عمل بشکارشوی دي. پخواکلونو کې د هیواد په دنه کې ډيرڅوانان د عسکري مکلفيت د اجراء کولو په موخه د مسلحو قواو په ليکو کې له جذب خخه وروسته د جګړې په جبهو کې دنه ترسره کوله او هلهه په آسانۍ سره په مخدره توکو روږدي کېدل. د هیواد خخه بهر او په خانګړې توګه په ایران او پاکستان کې د افغانستان د وخت د دولت د مخالفینو په جبهو کې هم په مخدره توکو د روږدي کسانو شمیره ډيره وو، په تیره یيا د هغو سیمو او سیدونکي څوانان چې هلهه د مخدره توکو کړکله، پروسس او ترافیک دود وو

اودي، تر ټولونه زیات ددې بدمرغه آفت بشکار شوي دي.

غوبنتنو ته د حل مناسبه لارې ونه موندل شي نوځینې پې اعتیاد ته مخه کوي او په آسانۍ سره د مخدره موادو بشکار کېږي، ځکه چې نوي څوانان د ژوند لازمه تجربه نه لري او څرنګه چې لازمه ده په خپل خير او شر نه پوهېږي.

په مخدره توکو باندې د څوانانو روږدي کېدل له دې امله په چهکنیا سره صورت مومي چې دوى د ژوندانه د راز

شواهد دا په چاګه کوي چې د دولت او سنې مخالفې جنګي ډلي د جګړې دلګښتونو د پوره کولو په موخه د مخدره توکو د تولید هخونو ته ادامه ورکوي او په هیواد کې یې لوې مافیا یې کړۍ، د مخدره توکو کاروباریان او ډلي فعالې ساتلي دي، چې د نړیوالې مافیا سره په همغږي او مرسته د مخدره توکو کاروبارته دوام ورکوي.

د کوکنارو په کروندو کې د څوانانو کارکول او په خانګړې ډول د غوزو نشتړوهل او د تریاکو راټولول په مخدره توکو باندې د هغوي د روږدي کيدو سترعامل دي، چې په طبیعې ډول د روږدي څوانانو د لښکر د زیاتیدو سبب ګرځي.

په مخدره موادو روږدي کېدل ټولنیزه غمیزه ده

چې ډیر روږدي کسان یا پچله اویا هم د نورو له خوا په لوټماريو، غلاګانو، اوګن شمير نورو جنایتونو کې بشکيل کيږي او په دي توګه د څلوا کورنيو لپاره ستونزې زیرو وي.

په مخدره توکو باندې روږدي کسان د ټولنې د فعال غړي په توګه په ټولنیزو او اقتصادي چارو کې د اغیزمنې برخې اخستنې توان نه لري او د یو عاطل او په نورو بار موجود په بنې خپل بې ثمره ژوند ته ادامه ورکوي.

د مخدره توکو کرل او قاچاق زموږ د هیواد لپاره په نړیواله کچه یو توره لکه او بدنامي ده ، نو که په پرله پسې قانوني کرنو پې مخه ونه نیوں شي د اوسيئو راز را پرابلمونو سرېره به نورې لوېږي غمیزې هم منع ته راوړي. ددې پدیدې د پراختیا د مخنيوي په موخه ددولت د ربنتینو هڅو ترڅنګ د کورنيو د مشرانو، دینی عالمانو، بنوونکو، رسنیو، نړیوالو اړوندو سازمانونو هڅې او هاند ضروري او اړین دی. دولت او اړونده سازمانونو ته پکار ده چې خپله مبارزه په یوه ربنتیني ملي کمپاين بدله او د بیلابیلو لارو خڅه د خلکو ونډې اخستلو ته زمينې برابرې کړي.

سرچینې او اخځلیکونه:

- ۱-عادل، عبدالواحد. چګونه میتوان از کشت کوکنار جلو ګيری کرد؟ اتحادیه نویسندهان افغانستان، پشاور، ۱۳۷۴، ص ۸۴
- ۲- صالح، بشیرافغان . ذیافت نباتات بلند حاصل مفیده جهت تعویض نباتات مولد مواد مخدر، ریاست نشرات اکادمی علوم، سال ۱۳۸۸، ص ۱۷۲
- ۳- آګاهی پولیس افغانستان درباره به مواد مخدر، اضرار هواد مخدر و معتادین، ازنشرات موسسه GTZ، ص ۳۲
- ۴- شناخت مواد مخدر و اثرات سوء آن، دیپارتمنت تعلیمات و آګاهی عامه از اضرار مواد مخدر، مطبعه طباعتی و صنعتی احمد، ۲۰۰۳، ص ۵
- ۵- ستانکرۍ پوهنمل نصرالله، مواد مخدر، شورای امنیت ریاست دولت انتقالی اسلامی افغانستان، کابل، ۱۳۸۲، ص ۳۰

راز ستونزو په وړاندې د مقابلې توان نه لري او په دیره آسانې سره ېې احساسات پاریروي چې په پایله کې د ستونزو خڅه د خلاصون لاره مخدره توکو ته په پناه وړلو کې وینې او د مخدره توکو په کارولو سره درواغجه خوبنې تر لاسه کوي.

مخدره موادو ته د څوانانو مخه کول او په هغوي باندې روږدي کېدل د هیواد هغه ټولنیزه غمیزه ده چې بیلابیلى ریشې لري. خرنګه چې د کورنۍ کوچنیان او تنکي څوانان په لومړۍ ګام کې هرڅه له لویانو زده کوي، نو که په کورنۍ کې روږدي کس شتون ولري ډیر امکان شته چې هغوي هم په دې ناوړه عمل اخته شي. خرنګه چې له بدء مرغه همدا اوس هم زموږ په هیواد کې ددې ډول کورنيو چې ډیرغې ېې په مخدره موادو روږدي دی، ګزارش ورکول کيږي.

د ناوړه کسانو سره ناسته ولاړه هغه مهم عامل دی چې څوانان بدکاري ته هڅوي. ټول انسانان او په خانګړۍ توکه څوان نسل برسيره پردي چې د محیطي شرایطو تر اغیزې لاندې راخې د بد فعلو او بدکارو دوستانو سره په اړیکو کې ډیرژر د بدء افعالو او له هغې جملې خڅه د مخدره توکو د استعمال په ولکه کې بشکيل کيږي.

په مخدره توکو باندې د وګرو روږدي کېدل د بشري، ټولنیز او اقتصادي پلوه ناوړه پایابې لري په تیره بیا زموږ د ملي اقتصاد په بیلابیلو برخو باندې ېې نه جبران کیدونکې اغیزې بشنډلې دی. زموږ لپاره له یوې خوا د روږدي کسانو درملنه ستونزمن کار دی له بلې خوا د بې وزلو کورنيو لپاره روږدي کس ددې پرڅای چې د خپلې کورنۍ لپاره د ژوند د پایښت او معیشت امکانات برابر کې د تل لپاره پر کورنۍ باندې د یو عاطل موجود په توګه ټپل کيږي آن تردي حده

نماینده‌گی های غضنفر بانک از شما استقبال می کند

نماینده‌گی غضنفر بانک در شهر کندز
آدرس: شالو چوک عمومی - مارکیت زرگری حاجی امان - شهر کندز
شماره تماس: +93 (0)79 786 0075
kunduz@ghazanfarbank.com
www.ghazanfabank.com

نماینده‌گی غضنفر بانک در شهر جلال آباد
آدرس: چوک مخابرات - کوچه سطرنجی فروشی - شهر جلال آباد
شماره تماس: +93 (0)79 786 0008
jalalabad@ghazanfarbank.com
www.ghazanfabank.com

نماینده‌گی غضنفر بانک در شهر باستانی هرات
آدرس: شهر نو - جاده بهزاد - حفظی پلازا - منزل دوم - شهر هرات
شماره تماس: +93 (0)79 786 0070
herat@ghazanfarbank.com
www.ghazanfabank.com

نماینده‌گی غضنفر بانک در شهر نو کابل
آدرس: چهار راهی توره باز خان - شهر نو
شماره تماس: +93 (0)79 786 0042
shahrenaw@ghazanfarbank.com
www.ghazanfabank.com

نماینده‌گی غضنفر بانک در ولایت تخار
آدرس: چوک شهر تالقان - رسته خیاطی - نارسیده به مسجد جامع - شهر تالقان
شماره تماس: +93 (0)79 786 0073
takhar@ghazanfarbank.com
www.ghazanfabank.com

دفتر مرکزی غضنفر بانک
آدرس: ۸۶۶ سرک عمومی شیرپور - شهر کابل
شماره پست بکن: ۵۵۴۸
شماره های تماس: +93 (0)202 101 111
+93 (0)798 786 786 / +93 (0)707 786 786
+93 (0)79 786 0003
info@ghazanfarbank.com
www.ghazanfarbank.com

نماینده‌گی غضنفر بانک در سوای شهرزاده کابل
آدرس: سوای شهرزاده - کابل
شماره تماس: +93 (0)79 786 0010
shazada@ghazanfarbank.com
www.ghazanfarbank.com

نماینده‌گی غضنفر بانک در شهر مزار شریف
آدرس: شهرزاده مارکیت - دروازه بلخ - مزار شریف
شماره تماس: +93 (0)79 786 0080
mazar@ghazanfarbank.com
www.ghazanfabank.com

نماینده‌گی غضنفر بانک در شهر بندري حیرتان
آدرس: شهرک بندري حیرتان - مزار شریف
شماره تماس: +93 (0)79 786 0022
hayratana@ghazanfarbank.com
www.ghazanfabank.com

نماینده‌گی غضنفر بانک در شهر پلخمری
آدرس: چوک پلخمری - فیصل مارکیت - منزل دوم - پلخمری
شماره تماس: +93 (0)79 786 0038
polekhormi@ghazanfarbank.com
www.ghazanfabank.com

معاون سرمحقق محمد میر راد

سیستم اقتصاد بازار و اقتصاد کشور ما

تقاضا برای کالای عرضه شده افزایش یافته و به تعادل می انجامد.

افزایش قیمت‌ها تمام مستهکلین را متضرر نمی‌سازد. یعنی آنایکه پیشه و شغل آزاد دارند و آنایکه کسبه کار اند به تناسب افزایش قیمت‌ها در قیمت کار خود افزایش به عمل می‌آورند ولی مستهلك برای رفع ضرورت خود ناگزیر آنرا پردازد. پس گروهی که متضرر می‌شود، گروهی اند که زندگی شان به معاش متکی بوده و حمایت از تأمین معيشت زندگی ندارند، اما افزایش نارضایتی مردم که افکار عمومی جامعه را تشکیل می‌دهد اسباب بحران سیاسی را فراهم نموده و در نتیجه سیاستمداران قیمت بزرگی به آن می‌پردازند.

دانشمندان پیرو «سمت» به طور کل به این باور اند، که نفع شخصی و ابتکار خصوصی به طور طبیعی بهترین محرك و مفید ترین عامل برای پیشرفت اقتصاد بوده، فرد باید آزادی کامل اقتصادی داشته باشد. این مکتب مخالف جدی دخالت دولت در امور اقتصادی بوده و وظیفه دولت را محدود به تأمین امنیت و عدالت دانسته بی نظمی‌ها و بی عدالتی‌های اجتماعی را ناشی از مداخله دولت در امور اقتصادی می‌داند. به اساس نظریه مذکور، تأمین عدالت و وظیفه دولت می‌باشد. بناءً مداخله دولت برای برآوردن این مأمول به میان آید. چنانچه

ایده نظام اقتصاد بازار مبتنی بر نظریات علمای فزیوکرات‌ها بوده، که در فلسفه اقتصادی علمای مذکور، اساس نظام اقتصاد

بازار بر قوانین طبیعی عرضه و تقاضا و میکانیزم بازار بدون مداخله دولت در تولید، مصرف، تبادله، قیمت گذاری و... است.

به همین ترتیب آدام سمت، مؤسس و بانی مکتب کلاسیک که به پدر علم اقتصاد شهرت دارد نیز بر عدم مداخله دولت در امور اقتصادی تأکید داشته و نظریه موکانتلست

ها را مبنی بر مداخله دولت در امور اقتصادی شدیداً رد کرده استدلال می‌نمود، که اقتصاد عمومی مردم وقتی خوب می‌شود، که مستقل از مداخله دولت به دنبال صنعت خود بروند.

آدام سمت معتقد به یک نظام طبیعی در امور اقتصادی بود، که بر اصول آزادی مالکیت استوار باشد و به این باور بود، که نفع شخصی افراد با نفع عمومی جامعه کاملاً همانگی و بستگی دارد و اشخاص در حالیکه منافع خصوصی خود را تعقیب می‌کنند بدون اراده و تحت هدایت دست نامرئی برای منافع عمومی جامعه کار می‌کنند.

براساس نظریه آدام سمت و فزیوکرات‌ها با وصف آنکه تعادل اقتصاد به هم بخورد یعنی بی کاری افزایش یابد یا عرضه بیشتر از تقاضا گردد و یا اینکه ذخایر تولید شده افزایش یابد، دولت حق مداخله در امور اقتصادی را ندارد، بلکه نقش دولت در اقتصاد محدود به ایجاد نظم در داخل کشور و دفاع در مقابل تهاجم از خارج می‌باشد و عدم تعادل اقتصادی را میکانیزم بازار به طور نامرئی و خود کار به تعادل تبدیل می‌کند. به باور این دانشمندان هرگاه قیمت‌ها کاهش یابد در صورت ثابت بودن سایر شرایط،

اینکه اعتدالیون با نظریه فزیوکرات‌ها موافق نبوده وظیفه دولت را تنها حفظ امنیت عمومی نمی‌دانند.

کشور ما در سال ۱۳۸۱ هـ. ش از جنگ‌های داخلی و ویرانی‌ها به بازسازی نظام دولتی و ویرانی‌های جنگ گذر نمود. در نتیجهٔ جنگ زیر بنای اقتصاد کشور سخت متضرر شد؛ فابریکه‌ها تخریب و ماشین آلات آن به یغما برده شد، خطوط مواصلات و سایر شوارع کشور از بین رفت، روزها را در بر می‌گرفت تا از ولایتی به ولایتی مواد اولیه را انتقال داد، شفاخانه‌ها تخریب و وضع صحی مردم که به حالت ناتوانی قرار داشت، از فعالیت‌های اقتصادی کاسته بود، مکاتب به آتش کشیده شده بود، فرزندان وطن از تعلیم و تحصیل بازمانده دروازه‌های امید به بهبود زندگی آینده کشور

به یأس مبدل شده بود، فرار مغزها دوام داشت، تخریب پل‌ها و سرک‌ها شوارع اقتصادی کشور را قطع نموده بود، فعالیت‌های بزرگ اقتصادی به نسبت نبود امنیت متوقف و برخی از حرفة‌ها و صنایع دستی بر ارزش مردم افغانستان به خارج انتقال شده و تجارت همسایه‌ها را رونق داد. از یک جانب صنایع دستی افغانی انتقال گردید و کارگران مصروف در آن بی کار شدند و از طرف دیگر حاصل کار افغان‌ها به نام کشور‌های همسایه به بازار‌های جهان عرضه گردید. با انفجار بند‌های برق جریان برق قطع گردید و زمین‌های زراعتی خشک و بایر ماند، که در نتیجهٔ آن زراعت در کشور به مشکلات مواجه گردید.

باين ترتیب نظام اقتصادی کشور سخت ضربه خورد، نه تنها زراعت، بلکه نهادهای صنعتی محلی نیز از بین رفت. اکثر دهقانان کار و بار را گذاشته به شهرها هجوم آورdenد و عده زیاد آن‌ها در خدمت تمویل جنگ قرار گرفتند. تلاش وجود داشت تا یک افغانستان ضعیف از لحاظ بنیه‌های اقتصادی، فاقد کادرهای مسلکی، بدون موسسات تحصیلات عالی و تعلیمی و توان دفاعی و پارچه پارچه به جا بماند.

با همین وضع بعد از حادثه ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ و ورود قوای ناتو در کشور و سرکوب طالبان، دولت انتقالی اسلامی افغانستان به

سرمایدار برای سود جویی دست به احتکار زده و بدینوسیله قیمت‌ها را افزایش می‌دهد، حکومت بنابر وظیفه تأمین عدالت ناگیر باید محکمران را مورد بازپرس قانونی قرار دهد، که خود یکنوع مداخله الزامی در بازار می‌باشد.

به همین ترتیب سرمایدار صرف مطابق تقاضای بازار بنابر منافع شخصی به تولید و تجارت می‌پردازد. پس دولت باید برنامه رشد اقتصادی، تأمین امنیت و رفاه ملی داشته باشد و برای برآوردن آن به تأمین شرایط جلب سرمایه گذاری پردازد.

بناءً نظریه اقتصاد بازار تا هنگامی مفید می‌باشد، که بازار به شکل طبیعی آن جریان خود را بپیماید. مطابق افزایش تقاضای جامعه تولید و تجارت امتعه و کالا افزایش یابد و با کاهش تقاضا تولید و تورید، کاهش یابد.

هرگاه سرمایدار برای سود جویی بیشتر بازار را تحت کنترول قرار داده و از طریق سیاست بازار قیمت‌ها را به نفع خود کنترول نماید، از همین جاست که اقتصاد بازار از مسیر طبیعی آن که فزیوکرات‌ها به آن متکی اند، خارج و تعارض میان منافع شخصی و مصالح اجتماعی به وجود می‌آید.

بناءً در اواخر قرن ۱۹ و اوایل قرن ۲۰ میلادی عقاید اعتدالی میان اصلاح فردی و جمعی به وجود آمد و عقیده بر آن شد، در مواردیکه بین منافع شخصی و مصالح اجتماعی تعارض و تضاد به وجود آید، برای تأمین مصالح اجتماعی، دولت مداخله نموده و هم اموری را که افراد قادر به اجرای آن نیستند، به عهده بگیرد. یعنی

همچنان در وضع قیمت‌های مناسب به رقابت می‌پردازد؛ ولی رقابت‌های منفی نیز صورت می‌گیرد، که از طریق سیاست منفی اقتصاد بازار تعیین می‌گردد تا امتعه تولیدی مماثل در بازار به شکست مواجه گردد. پس دولت است، که در چنین موارد مداخله نموده از ورشکستی امتعه تولیدی داخلی جلوگیری و از آن حمایت نماید.

در افغانستان بنابر نبود برنامه اقتصادی به تولید امتعه زیر بنایی پرداخته نشده و توزیع عادلانه عاید صورت نگرفته و در نتیجه گراف بی کاری در کشور بلند رفت و وضعیت زندگی اکثریت جامعه زیر خط فقر قرار دارد.

برخی از نظریه پردازان علم اقتصاد برای جلوگیری از سود جویی‌های نظام اقتصاد بازار و رشد اقتصادی در کشور، نظام مختلط دولتی و بازار را توصیه می‌نمایند، تا دولت بتواند منافع ملی را تأمین نماید.

بادر نظرداشت مطالب بالا، مکلفیت‌های دولت در زمینه رشد

صنایع و ارتقای سطح تولیدات در ماده سیزدهم قانون اساسی چنین تصریح گردیده است: «دولت برای انکشاف صنایع، رشد تولید، ارتقاء سطح زندگی مردم و حمایت از فعالیتهای پیشه وران پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می‌نماید».

بدین صورت اگر دولت قادر شود وظایف خود را که در قوانین مختلف کشور برایش پیشیبینی شده است، انجام دهد می‌تواند فعالیت‌های آن در بهبود وضع اقتصادی و اجتماعی کشور مؤثر و به منافع ملی کشور منجر گردد. در صورتی که نتواند پروگرام های ملی برای متشبthen خصوصی طرح و تطبیق نماید، اقتصاد بازار به دلخواه متشبthen می‌چرخد.

اساس فیصله‌های بن تشکیل و برای التیام زخم‌های اقتصادی، اجتماعی و سیاسی کشور و برای تحکیم وحدت ملی، تحقق اهداف دموکراسی و اعمار جامعه مدنی، لوبه جرگه تاریخی ۲۲ قوس‌الی ۱۴ جدی ۱۳۸۲ هـ. ش را دعوت نمود. در این لوبه جرگه قانون اساسی افغانستان جهت برآوردن اهداف متذکره به تصویب رسید و نظام اقتصادی کشور در آن متکی بر نظام اقتصاد بازار برگزیده شد.

در ماده دهم قانون اساسی نظام اقتصادی کشور چنین تسجیل گردید:

«دولت، سرمایه گذاری‌ها و تشبیبات خصوصی را مبتنی بر اقتصاد بازار، مطابق احکام قانون تشویق، حمایت و مسؤولیت آنها را تضمین می‌نماید.»

برگزیدن نظام اقتصاد بازار تحت شرایط مسلط داخلی و جهانی یگانه گزیده از طرف لوبه جرگه قانون اساسی به منظور بنیانگذاری و تقویت اقتصادی کشور، تشخیص داده شد، زیرا مردم

افغانستان بعداز دوه جنگ بر میراث خرابه‌ها و ویرانی‌های جنگ نشسته بودند و نظام اقتصادی دیگری که می‌توانست ما را کمک نماید، اقتصاد کشور را بازسازی کند و هم عایدی به دولت بدهد، که به استمرار حیات سیاسی و امنیتی خود بپردازد. به باور اشتراک کنندگان

لوبه جرگه وجود نداشت و یا بهتر است بگوییم از طرف کشورهای کمک کننده پذیرفتند نبود.

با انتخاب نظام اقتصاد بازار لازم بود تا در پهلوی بستر حقوقی این نظام قانونمند بھایی که گذار به این نظام را آسان می‌ساخت نیز به وجود می‌آمد که از جمله یکی هم موجودیت رقابت در بازار می‌باشد. رقابت، یکی از خصوصیت‌های نظام بازار می‌باشد، که بیشتر در فعالیت‌های اقتصادی صنعتی صورت می‌گیرد. برخی از این رقابت‌ها سالم می‌باشد، که سرمایدار در بهبود کیفیت امتعه تولیدی خود با امتعه مماثل رقابت می‌نماید و

نجیب الله احمدی

معدن؛ دورنمای اقتصاد در افغانستان

از آنجا که این کشور محاط به خشکه و دارای هوای نسبتاً خشک است، بنا بر این یگانه منبع درامد که بتواند در دراز مدت اقتصاد ضعیف افغانستان را از سقوط نجات دهد، در پهلوی سکتور زراعت منابع زیر زمینی است. هر چند این کشور از لحاظ ذخایر زمینی غنی است؛ اما با آنهم مردم کدام بهره برداری اقتصادی جهت رسیدن به یک زندگی مرغه نداشته اند؛ دلیل این امر را می توان نا به سامانی های داخلی و همچنان نبود تجهیزات و کارمندان متخصص در خصوص معدن کاری عنوان کرد. هنوز در افغانستان در حدود بیشتر از ۳۶ درصد مردم تحت خط فقر زندگی می کنند، بحران بیکاری از جمله چالشهایی است که همواره دامن گیر مردم بوده است و عامل اصلی فرار قوه کار از افغانستان به کشورهای همسایه می باشد؛ هم اکنون در حدود پنج میلیون شهروند آن در بیرون از افغانستان به سر می بزند و همچنان یکی از عوامل نا امنی ها در برخی ولایات عدم اشتغال جوانان می باشد، که این جوانان به خاطر نبود کار مجبور می شوند به صفوں مخالفان بیرونند. در چنین حالت تمرکز بالای معدن و بهره برداری مناسب از ذخایر طبیعی به خاطر تأمین دورنمای

بهره برداری از منابع اقتصادی برای تداوم حیات بشر در کره زمین از مسایل بسیار مهم و حیاتی است، که انسانها در دوره های مختلف تاریخ برای استمرار حیات شان در تلاش بهره برداری از این منابع بوده اند. پیکار انسانها برای دست یابی به این منابع تا حدی داد و جدی بوده است، که در برخی مواقع به یکی از عوامل بروز جنگ های بزرگ به سطح جهانی شده است؛ تاریخ بشریت نمایانگر آنست که کشورها همواره برای دست یافتن به منابع اقتصادی، از جمله منابع معدنی که یکی از مهمترین عوامل اقتصاد در جهان محسوب می شود، تلاش نموده اند.

معدن در جهان امروز از اهمیت قابل ملاحظه بی برحوردار است و یکی از زیربنای های مستحکم اقتصادی در جهان محسوب می شود. افغانستان نیز از جمله کشورهایی است که سرشار از منابع زیر زمینی می باشد، بر بنیاد تحقیقات انجام شده افغانستان از منظر داشتن معدن در منطقه بی نظیر است؛ این کشور با داشتن کوههای بلند و دره های پر خم و پیچ بزرگترین و با ارزش ترین معدن را در دل خاک خود جا داده است. مواد معدنی در این کشور به پیمانه زیاد و در عمق کم زمین جای گرفته است، نزدیک بودن منابع انرژی به این معدن و در عین حال قرار گرفتن این معدن در فاصله نزدیک شهرهای بزرگ افغانستان، که این شهرها با داشتن راه های مواصلاتی انتقال این مواد را ساده و ارزان می سازد، بناءً استحصال و استخراج این مواد با هزینه کم و در یک فرصت کوتاه میسر است.

معدن؛ دورنمای اقتصاد در افغانستان

مس عینک و آهن حاجیگگ که از بزرگترین معادن در سطح منطقه می باشد، ملاحظه کرد. با آغاز کار این دو معدن بزرگ، برای صدها تن زمینه کار فراهم شده و سالانه ده ها میلیون دالر به عاید ملی افغانستان افزود می شود. استخراج معادن در افغانستان با پیمانه که کار هم اکنون روی این پدیده جریان دارد یک تجربه نو است؛ تجربه که دولت افغانستان باید سالها پیش به آن می پرداختند؛ اما بحران هایی که در افغانستان جریان داشت مانع این تجربه شد. با روی کار آمدن اداره موقت در سال ۲۰۰۱ کار پیرامون استخراج معادن آغاز شد، وزارت معادن با معرفی کردن منابع زیر زمینی افغانستان به سرمایه گذاران بین المللی زمینه سرمایه گذاری داخلی و خارجی را در خصوص معادن فراهم کرده است. جلب و جذب سرمایه گذاران بین المللی به ویژه در خصوص معادن در افغانستان از دست آوردهای مهم حکومت به خصوص وزارت معادن در یک دهه‌آخر می باشد، که این کار می تواند یک پیکار جدی در برابر فقر و بیکاری در افغانستان محسوب گردد.

با آغاز کار استخراج عملی معادن، ضمن فراهم شدن فرصت های شغلی چرخ اقتصادی در افغانستان به گردش در آمد و این خود باعث جلب توجه این کشور در سطح بین المللی شده و سرمایه گذاران زیادی آمده سرمایه گذاری در این کشور خواهند شد.

در نتیجه می توان گفت، نقش معادن در دور نمای اقتصادی افغانستان از اهمیت قابل ملاحظه بخوددار است و این پدیده در پویایی هر چه بیشتر اقتصاد، حتا در فروکش کردن نابسامانی های موجود در این کشور موثر است و می تواند به نا هنجاری های موجود در کشور نقطه پایان بخشد و یک افغانستان درخشان و به پای خود ایستاده را به جهان معرفی کند.

منبع: سایت انتربنی رسانه های حکومت

اقتصاد در افغانستان و ایجاد فرصت های شغلی، راهی است که می تواند آینده درخشان را برای مردم تأمین کند.

هر چند در مجالس سیاسی بحث ها پیرامون انتقال مسؤولیت های امنیتی به افغانها زیاد گرم بوده است؛ اما انتقال مسؤولیت های اقتصادی پس از سال ۲۰۱۴ چندان مورد توجه تحلیل گران نبوده است. مسؤولیت های اقتصادی در شرایط پس از سال ۲۰۱۴ بار گرانی است، که افغانها باید آنرا به دوش گیرند و ایجاب می

کند که آماده گی ها برای پذیرش این مسؤولیت بزرگ برای تأمین امنیت اقتصادی گرفته شود. استحصال و استخراج معادن و استفاده درست و شفاف از این قدرت ملی (معدن) یکی از راه هایی است که مسؤولیت پذیری اقتصادی را ساده می سازد. استفاده از معادن زمانی می تواند که تاثیرات مثبت بالای سفره های مردم به جا گذارد که افراد متخصص در خصوص معادن کاری تربیه شود و یک مدیریت درست و شفاف از این منابع برای تامین منافع ملی صورت گیرد. تنها با اجراهه دادن معادن به سرمایه گذاران خارجی نباید اکتفا کرد، بلکه دولت افغانستان باید تلاش کند تا فاصله افغانستان را با تکنالوژی قرن ۲۱ کم سازد و انجینیران افغان را در این خصوص تربیه کرده تا این انجینیران با تجهیزات مدرن در کارهای معادن کاری مستقیما سهیم شوند.

سرمایه گذاری خارجی در خصوص استخراج معادن در افغانستان بی پیشینه است، نمونه این امر را می توان در معدن

افغانستان سرزمین سرشار از ذخایر منوال ها

و عناصر نادره

توسعه اقتصادی وزارت دفاع ایالات متحده امریکا از جانب اداره سروی جیولوژی امریکا صورت گرفته است. طبق گزارش وزارت معادن کشور، این تحقیقات به سیستم نوری که نوعی از تکنالوژی جدید است، روی ۷۰ درصد اراضی افغانستان صورت گرفته و افغانستان ازجمله نخستین کشورهایی است که سروی معادن آن به کمک تکنالوژی جدید و عصری نوری انجام شده است.

تحقیقات تازه فضایی اداره سروی جیولوژی امریکا (BSHD) روی اراضی افغانستان نشان می دهد که بیست و چهار منطقه در کشور دارای ذخایر سرشار طلا، نقره، آهن، فلزات نادره و کمیاب است.

محترم وحید الله شهرانی وزیر معادن کشور در باره گزارش تازه اداره سروی جیولوژی امریکا گفته است: این تحقیقات بنابر تقاضای دولت افغانستان و همکاری گروه

خبر و گزارش های اقتصادی

در گزارشی که وزیر معادن کشور آقای وحیدالله شهرانی و آقای پاول برنکلی معاون وزارت دفاع ایالات متحده امریکا و مسؤول گروه اکتشاف اقتصادی از تحقیقات انجام شده فضایی ۲۰۰۶-۲۰۱۰ میلادی در سال ۲۰۱۱ میلادی

آقای شهرانی افزود: این تکنالوژی از فاصله های دور به کمک وسایل اکتشافی تصویر برداری شده و نقشه هایی از منابع طبیعی را به صورت ترکیبی، سطحی و ساختاری آماده کرده است؛ نتایج به دست آمده از این تحقیقات در

اعلام کرده بودند، معادن طلا و مس زرکشان غزنی، معادن لیتیم در ولایات هرات، غزنی، نیمروز و فراه، معادن مس شیدایی در هرات در پهلوی معدن مس شمال عینک و مس بلخاب ولايت سرپل شناسایی گردیدند؛ پس از آن وزارت معادن، معدن طلا و مس زرکشان غزنی، معدن مس بلخاب ولايت سرپل، معدن مس شیدایی هرات و معدن طلای بدخشان را غرض مزايده به داوطلبی بين المللی گذاشت.

این خبر خوش در حالی مطرح می شود که وزارت معادن در مدت دو سال اخیر تمام اصلاحات و برنامه های لازم و جامع را به خاطر مدیریت سالم و اکتشاف موثر این منابع از طریق فعالیت های متعدد انجام داده است و یگانه موضوعی که ایجاد می کند تا از این ثروت ها به خاطر رشد اقتصادی کشور استفاده صورت گیرد، داشتن یک چهارچوب و یا سیستم معقول و مناسب حقوقی است تا توجه سرمایه گذاران را برای کشف و استخراج این ذخایر جلب کند.

تشخیص دقیق موقعیت معادن به حکومت افغانستان کمک می کند و از جانب دیگر در بلند بردن اعتماد سرمایه گذاران که در بخش اکتشاف معادن علاقمند هستند، اثر گذار است.

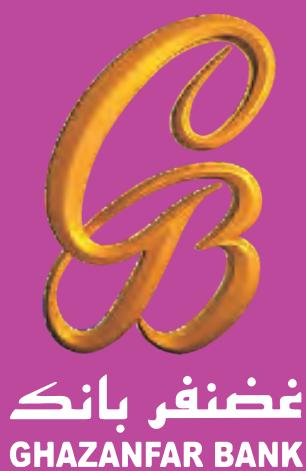

قبل‌اً وزارت معادن کشور اعلام نموده بود که ارزش ذخایر معادن افغانستان در حدود سه تریلیون دالر امریکایی تخمین می گردد که فقط حدود ۳۰ درصد خاک افغانستان را دربر می گرفت.

خدمات E-Statement

با این خدمات مشتریان غضنفر بانک می توانند پیرامون صورت حساب خویش از طریق ایمیل معلومات حاصل کنند. غضنفر بانک می تواند صورت حساب مشتریان خویش را بنا بر تقاضای آنها ذیلاً به آدرس ایمیل شان ارسال نماید.

حساب خود را در غضنفر بانک
از طریق ایمیل دریابید

- روزانه
- هفته وار
- ماهوار
- سه ماهه
- شش ماهه
- سالانه

شعبه مرکزی

۰۷۹۸ ۷۸۶ ۷۸۶ / ۰۷۹۷ ۸۶۰ ۰۰۳

۸۶۶، سرک اصلی شیرپور، کابل؛ صندوق پستی: ۵۵۹۸

mainbranch@ghazanfarbank.com

www.ghazanfarbank.com

خبر و گزارش های اقتصادی

سیاست

کمک های بخش بانکداری اسلامی غضنفر بانک در ماه مبارک رمضان

بخش بانکداری اسلامی غضنفر بانک به هدف گرامی داشت از ماه مبارک رمضان سال جاری، بیست خانواده بی بضاعت را در ولسوالی پغمان و مناطق شیوه کی، بتخاک و پای منار کابل تحت پوشش کمک های جنسی خویش قرار داد.

در این پروژه به هر خانواده که اکثریت آنها را ایتام، زنان بیوه و معیوبین بی بضاعت تشکیل می داد، شش قلم مواد اولیه که شامل یک بوری آرد، یک بوری برنج، ده لیتر روغن، یک سیر بوره، دو کیلو چای و یک کارتون پودرلیاس شویی بود، اهدا گردید.

ارزش مجموعی این کمک ها که از حساب وقف بخش بانکداری اسلامی غضنفر بانک اختصاص یافته بود، به یک صد هزار افغانی بالغ گردیده و بعد از سروی و شناسایی خانواده های بی بضاعت توسط یک هیأت منتخب، به افراد مستحق توزیع گردید.

په هرات کې د اوسبېني ويلې کولو فابريکه پرانيستل شوه

داسی فابريکو ته هم اړتیا لري. بناغلي احدي وايي: "دا ډير اهميت زموږ په تحليل افغانستان ته په کال کې د ۶ یا ۷ سوه ميليونه کالرو په ارزښت د وسپني توکي راخي او زمور داخلي توليد ډير کم دي. د دوى [د فابريکي چارواکو] د اټکل په اساس دوى په کال کې ۲۴ یا ۲۵ زره پنه توليد کوي. زموږ هيله داده چې قيمت به بې هم يوڅه بشه وي او حکومت به هم يوڅه مرسته ورسه وکړي او شته زړه وسپنه به دوى ته ورکړي. مور دې ډول لسو او تر لسو زياتو داسې نورو فابريکو ته اړتیا لرو."

د افغانستان د سوداګرۍ او صناعيو د خونې د صناعيو د خانګي مرستيال بازمحمد وايي: "د تولو هغو خانګو خخه باید دولت ملاتړ وکړي چې په دې عرصه کې فعالیت کوي. دولت باید حمایوی تعزیزی ورته جوړې کړي او کریدت ورکړل شي. افسوس هر چا چې تراوشه په افغانستان کې پانګونه کړي له حقل خواکه بې کړي او دولت همکاري نه ده ورسره کړي."

د هرات په صنعتي پارک کې په تیرو لسو کلونو کې په سلکونو فابريکي فعاله شوي دي خو یوشمير فابريکو د خه موډه فعالیت ورسته بيرته له کاره لاس اخستي. په هرات کې سيمه ييز پانګه وال وايي دوى یوازي هغه مهال د ګاونډي هیوادونو سره د صنعت په ډګر کې سیالي کولی شي چې د دولت له دوى سره هیڅ ډول مرسته ونه سپموي.

د اوسبېني د ويلې کولو" کابل فولاد" فابريکه د ۱۳۹۱ لمریز کال د وری په اوومه د سه شنبې په ورڅه په رسمي توګه د هرات په صنعتي پارک کې د یولپر خانګو مراسمو په ترڅ کې پرانيستل شوه. اوس په دې کارخایي کې د ۵۰ تنو بهرنیو کارپوهانو په ګلپون ۳۰۰ تنه په کار بوخت دي.

د بې بې سی وب پانې د رپورت له مخي، دا فابريکه اوس په ورڅه کې د سل تنه تولید ظرفیت لري خو په راتلونکي کې به دا کچه تر زر تنه پورته شي. د افغانستان د سوداګرۍ وزارت د دې فابريکې پرانيستل اهمه لاسته راوړنه بلی خو ويلې بې دې چې افغانستان په دې برخه کې تر لسو زياتو نورو کارخایونو ته هم اړتیا لري. یوشمير افغانو پانګه والو هم په دې مراسمو کې له دولته غوبښته کړي چې د پانګه والو د ملاتړ لپاره ډير جدي او تازه اقدامات وکړي.

د "کابل پولاد" فابريکې د بنسته ډبره شاوخوا دوه کاله وړاندې په هرات کې اپښوډل شوې وه خو اوس په رسمي توګه د یولپر خانګو مراسمو په ترڅ کې پرانيستل شوه. دا فابريکه اوس مهال په ورڅه کې د سل تنه انګلارن ګاپرو او نورو هغه وسپیزنه توکو د ظرفیت تولید لري چې په ساختمانی چارو کي کارول کیږي خو د فابريکې مشر عصمت وردګ وايي په پام کې ده چې د تولید د ظرفیت کچه بې په راتلونکې کې په ورڅه کې تر ۱۰۰ تنو پوري ورسيري

بناغلي وردګ وايي: "په دې کې اته ميليونه ډالره پانګونه شوي ده. او ۳۰۰ تنه کارګر په دې کارخایي کې په کار بوخت دې چې ۵۰ بې بهرنیان دی. زما پلان دا دې چې زه وکولی شم په راتلونکي کې د دې کارخایي د تولیداتو کچه تر زرو ټپو لوره کړم." بناغلي وردګ زياتو په دې وروستيو کې بې د دولت سره تپون لاسليک کړي چې بر بنسته بې دا فابريکه کولی شي ټولې هغې زړې وسپې او ویجاړ شوي پانګونه او وسایط چې په هرات کې شته د خامو توکو په توګه وکاروی.

د افغانستان د سوداګرۍ وزیر انورالحق احدي د دې کارخایي پرانيستل یو مهم پرمختګ بولي خو وايي افغانستان ډير و نورو

محترم داکتر زلمی رسول وزیر امور خارجه کشور گفته است: این آثار قدیمی بخش مهم و با ارزشی از میراث فرهنگی و تاریخی ما را تشکیل می‌دهد. بازیابی و بازگشت مجدد این آثار قدیمی به افغانستان یک لحظه مسرت بخش و افتخار انگیز برای مردم و دولت افغانستان است. وی افزود: ما از تمام افرادی که در داخل و خارج افغانستان در حصه شناسایی، بازیابی و بازگرداندن این سرمایه فرهنگی به افغانستان سپاهیم بوده اند، به خصوص از دولت و موزیم بریتانیا به خاطر کمک شان در انجام این همکاری، سپاسگزاریم.

محترم عمران خان مسعودی، رئیس موزیم ملی که نقش مهمی را در جهت حفظ آثار تاریخی موزیم ملی در جریان جنگ ها ایفا نموده است گفت: "بازگشت این آثار قدیمی با ارزش باعث غنی شدن هرچه بیشتر موزیم ملی ما خواهد گردید". مسعودی افزود: موزیم ملی به زودی تعدادی از این آثار قدیمی را در معرض نمایش عموم قرار خواهد داد.

افغانستان در طول تاریخ، از دوره های کوشانیان و باختریان تا دوره های بودا، هندوئیزم و عصر اسلامی، محل تقاطع تمدن های بزرگ بوده است، بنابرین این سرزمین سرشار از گنجینه های باستانی و آثار قدیمی می باشد، و این کشور را تبدیل به یکی از بزرگترین مراکز میراث تاریخی و فرهنگی جهان نموده است.

برگشت آثار باستانی سرقت شده به کشور

هشتصدو چهل و سه (۸۴۳) اثر باستانی کشور که طی سه دهه جنگ سرقت شده و به کشور بریتانیا به صورت قاچاق انتقال یافته بود، روز یکشنبه مورخ ۱۵ اسد ۱۳۹۱ خورشیدی طی مراسم با شکوهی در موزیم ملی به همکاری وزارت امور خارجه کشور از سوی سفارت بریتانیا در کابل به مسوولین وزارت اطلاعات و فرهنگ تحويل داده شد.

طبق گزارش وزارت امور خارجه کشور، این آثار ارزشمند باستانی که مربوط به عصر برونز تا دوره اسلامی می باشد، شامل اشیاء نادری همچون عاج فیل مربوط به قرن اول قبل از میلاد مسیح، یک مجسمه سنگی از بودا، سکه ها، ظروف، مهرها و یک تبر که ۳۰۰۰ سال قدمت تاریخی داشت، به همکاری وزارت امور خارجه و تلاش های خستگی ناپذیر مسوولین و دست اندرکاران وزارت اطلاعات و فرهنگ به کشور بازگردانده شد.

برگزاری نشست رؤسا و مدیران اداری ریاست‌های امور زنان و لایات درباره فرمان شماره ۴۵ مقام ریاست جمهوری

ریاست جمهوری به مراحل بهتر رشد و مشارکت زنان در عرصه های مختلف دست یابیم.

وزیر امور زنان، از رؤسای ولایات خواست با جدیت بیشتر در این امر فعالیت نمایند. گماشتن افراد تحصیل کرده، متهمد، با ایمان و خدمت‌گذار از جمله مسایلی بود که وزیر امور زنان به آنها تاکید کرد. وی با اشاره به این که زنان افغانستان مشکل فراوان دارند افزود: مکلفیت های قانونی ما ایجاد می‌کند در قبال امور کاری خود، شفاف و پاسخ ده عمل کنیم. وی به جدیت بیشتر کار نظارتی وزارت امور زنان به خصوص از کار ریاست‌های ولایتی این نهاد تاکید کرد.

قابل یادآوری است این نشست سه روز دوام داشت که با سخنرانی وزیر امور زنان، گزارش‌دهی روسای ولایتی و پرزنتیشن امور کاری آمریت‌های نظارت و ارزیابی و رسانه‌ها پایان یافت.

همچنان وزارت امور زنان مورخ ۱۳۹۱ سپتامبر منظور تطبیق فرمان شماره ۴۵ ریاست جمهوری، محفل فراخوان به کمپاین سراسری منع خشونت علیه زن را با اشتراک نمایندگان جامعه مدنی، دونرها، نماینده وزارت امور داخله و رسانه‌ها در تالار سینما زینب در مقر وزارت امور زنان برگزار نمود. در این محفل محترم داکتر حسن بانو غضنفر، وزیر امور زنان شرکت کنندگان جلسه و نهاد های ذیربط را به مبارزه با خشونت علیه زنان فرا خواند و اشتراک کنندگان نیز هر یک به نوبه خود تعهدشان را به مبارزه با خشونت علیه زنان ابراز داشتند.

وزارت امور زنان کشور جلسه را با شرکت رؤسا و مدیران اداری ریاست‌های امور زنان ولایت‌ها روز سه شنبه ۱۷ اسد ۱۳۹۱ خورشیدی در تالار سینما زینب برگزار کرد.

داکتر حسن بانو غضنفر، وزیر محترم امور زنان در این نشست که شمار زیادی از رسانه ها و خبرنگاران حضور داشتند در مورد اجرای فرمان شماره ۴۵ مقام محترم ریاست جمهوری پیامون آمادگی برای کماین وسیع آگاهی عامه درباره جندر، کاهش خشونت علیه زنان و چگونگی تطبیق سیستم جدید رتب و معاشات به ایراد سخن پرداخت.

وزیر امور زنان ضمن تاکید بر این که بخش عمده کار وزارت در این رابطه نظارت است، گفت ما در مرحله جدید و مهم تطبیق پلان کاری ملی برای زنان قرار داریم. وی افزود: ایجاب می‌کند برای توانمندسازی زنان از تمام ظرفیت‌ها استفاده شود تا با تطبیق فرمان

تمجید وزارت امور زنان

از قیم ملی کرکت دختران و قوای خاص وزارت داخله

وزارت امور زنان از دستاوردهای زنان و دختران در قالب قوای خاص وزارت داخله و تیم ملی کرکت کشور طی محفل با شکوهی در تاریخ ۲۳ اسد ۱۳۹۱ خورشیدی در تالار سینما زینب تقدير به عمل آورد.

در این محفل پوهنمل دکتور حسن بانو غضنفر، وزیر امور زنان، از کارکردهای هر دو بخش قدردانی نموده، گفت: "جای خوشی و افتخار است که دختران شجاعانه و فعالانه به رشته های مختلفی چون ورزش و بخش های نظامی رو می آورند و دوشادوش برادران خود کار می کنند و حماسه می آفربینند. وی افزود: ما در کشور خود دختران و زنان زیادی همچو ملالی داریم که جهت کشف استعداد های شان به حمایت و همکاری نیاز دارند."

سمونوال سید عمر، معاون ریاست جندر و حقوق بشر وزارت داخله و دیانا بارکزی؛ مسؤول تیم ملی کرکت دختران از جمله سخنرانان این محفل بودند که هر کدام به ترتیب از شجاعت و تعهد دختران در راستای تأمین امنیت کشور و کسب مدال و افتخار برای میهن عزیز ما یادآوری نمودند و برای تشویق هرچه بیشتر آنها خواهان همکاری و حمایت وزارت امور زنان شدند.

گفتنی است، تیم ملی کرکت دختران که در سال ۲۰۰۹ ایجاد گردیده است، اخیراً در مسابقاتی که با تیم کرکت دختران تاجکستان داشتند، به مقام قهرمانی این بازی ها نایل آمدند.

من نه آن بید ضعیفم که ز هر باد بلزم دخت افغانم و بر جاست که دائم به فغانم
(نادیه انجمن)

روح الله نیکپا باز دیگر افتخار آفرید

مردم افغانستان تبریک گفت و اظهار داشت: ورزشکاران افغانستان طی سال های اخیر نشان دادند که استعداد کمی از ورزشکاران دیگر کشورها ندارند و با سعی و تلاش می توانند پرچم افغانستان را به سکوی ورزشگاه های جهان به اهتزاز در آورند.

رئیس جمهور همچنان طی ضیافتی در تاریخ ۷ سپتامبر ۱۳۹۱ خورشیدی از ورزشکاران شرکت کننده در المپیک لندن قدردانی کرد و به روح الله نیکپا برنده مقام سوم المپیک لندن مدال وزیر محمد اکبرخان و به مریبیان وی مدال میرمسجدی خان را اهدا کرد.

قابل یادآوریست که در بازی های المپیک ۲۰۱۲ لندن آمریکا با ۱۰۴ مدال ۴۶ طلا، ۲۹ نقره و ۲۹ برنز در ردیف نخست، چین با ۸۷ مدال ۳۸ طلا، ۲۷ نقره و ۲۲ برنز در ردیف دوم و بریتانیا با ۶۵ مدال ۲۹ طلا، ۱۷ نقره و ۱۹ برنز در ردیف سوم این بازی ها قرار گرفتند.

روح الله نیکپا در رشته تکواندو با شکست حریفانش از کشورهای پولندا، افریقای مرکزی و بریتانیا، توانست به مدال برنز بازی های المپیک ۲۰۱۲ لندن دست یابد.

شش ورزشکار کشور: روح الله نیکپا، نثار احمد بهاوی، تهمینه کوهستانی، اجمل فیصل، مسعود عزیزی و اجمل فیض زاده در مسابقات المپیک ۲۰۱۲ لندن در رشته های تکواندو، دوش، مشت زنی و جودو به رقابت پرداختند و با کسب یک مدال غرور آفرین توسط روح الله نیکپا روز سه شنبه مورخ ۲۴ اسد ۱۳۹۱ خورشیدی به کشور بازگشتند و از سوی ملت و دولت کشور عزیز ما به گرمی مورد استقبال قرار گرفتند.

جلالتمآب حامد کرزی رئیس جمهور کشور طی یک تماس تیلفونی به ورزشکاران افغانستان در بازی های المپیک لندن، پیروزی روح الله نیکپا قهرمان تکواندوی کشور را به تیم ورزشی و

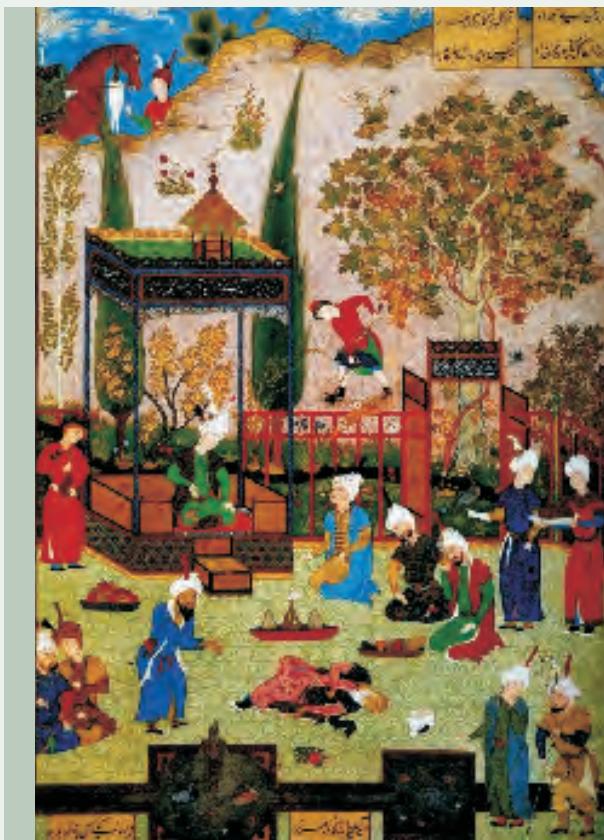
گردآوری: شایسته احمدی

كمال الدين بهزاد

نقاش و مینیاتور کار شهیر هرات

بر جسته جهان نگهداری می شود و بینندگان زیادی را به خود اختصاص داده است. عده ای بر این باور اند که از بهزاد فقط ۳۲ تصویر بر جسته به یادگار مانده است. کارشناسان شش اثر در بوستان سعدی موجود در دارالكتب قاهره و هجده اثر در دو نسخه خمسه نظامی موجود در کتابخانه بریتانیا را جزو مهم ترین و برجسته ترین آثار وی محسوب می کنند.

بهزاد در مکتب هرات پرورش یافت. ولی با توانایی شگرفی که در ترکیب بنده، هماهنگی رنگها و توازن شکلها داشت، باعث تحول مهمی در سنت نقاشی در جهان شد. او به مدد خطوط شکلساز، قوی و پویا، پیکره های یکنواخت و بی حالت در نقاشی

پیشین را به حرکت درآورد. طبیعت و معماری را به مکان فعل و عمل انسان ها بدل کرد و در این محیط، برای هر پیکر جای مناسب در نظر گرفت. با بهره گیری از تأثیرات متقابل رنگ ها،

كمال الدين بهزاد نقاش و مینیاتور کار شهیر کشور در ولایت هرات چشم به جهان گشود گرچه تاریخ تولد آن دقیقاً معلوم نیست اما در حدود سال (۹۴۲ ق) وفات یافته است. این هنرمند چیره دست با نوآوری ها و روشنی که در بخش هنر نقاشی و مینیاتوری ایجاد کرد، نه تنها هنر نقاشی را در افغانستان، ایران، هند، ترکیه و آسیای میانه دگرگون ساخت، بلکه از خود سبکی را که امروزه به نام «مکتب نقاشی بهزاد» مشهور و در سطح جهان مطرح است، به جای گذاشت.

بهزاد در کودکی بتیم شد. شخصی به نام روح الله میرک در هرات سرپرستی اش را بر عهده گرفت و به اوفن نقاشی آموخت. بهزاد در محافل امیرعلی شیرنوایی شرکت می کرد و به تشویق و حمایت او پرورش فکری و هنری یافت، سپس به خدمت سلطان حسین باقرا درآمد. وی در هرات به پرورش شاگردان همت گماشت و شاگردان زیادی را در این بخش هنری پرورش داد. آثار نقاشی زیادی از بهزاد به یادگار مانده است؛ که در موزیم های

اختلاف عقیده میان خبرگان بسیار است. اما به هر حال بسیاری از این کارها اگر از خود استاد نباشد وابسته به مکتب او هستند. برخی از کتاب هایی که با تصویرهای منسوب به بهزاد مزین اند ازین قرارند: گریز یوسف از زلیخا [بوستان سعدی] (۸۹۳ق)، جنگ شترسواران، ساختن قصر خورنق [خمسه نظامی] (۸۹۸ق)، حضرت محمد (ص) و خلفای راشدین [حیرت الابرار میرعلی شیرینوایی] حدود (۹۰۱ق)، صورت شیبک خان (۹۱۴ق). نفوذ بهزاد بیش از هر چیزی در کار شاگردان او دیده می شود. برخی از شاگردانش، در کار خود کم و بیش به پای استاد رسیدند. گرچه سبک مینیاتوری بار دیگر دچار تحول شد، نزدیک نیم قرن پس از بهزاد نفوذ او در کار نقاشان به چشم می خورد. نقاشان هراتی سبک بهزاد را به بخارا بردن و آنرا در دربار خاندان شیبانی پرورش دادند. کتابی به نام مهر و مشتری که در ۹۲۶ق. در بخارا منتشر شده، نمودار آن است که سبک بهزاد در بخارا بهتر از جاهای دیگر حفظ شده است. مهاجرت برخی از نقاشان سبب اشاعه سبک بهزاد در اکثریت کشورهای جهان گردید.

بخش های مختلف تصویر را باهم مرتبط ساخت. به منظور استحکام ساختار کارش به روش های هندسی ساختمان و ترکیب بندی روی آورد. بدین سان، او توانست میان انسان ها، اشیاء و محیط، ارتباطی منطقی برقرار کند که دستاوردهای تازه در هنر نقاشی بود. تفسیر واقعگرایانه از رویدادهای داستان و توجه به جلوه های زندگی واقعی، از نوآوریهای دیگر بهزاد بود. او در تجسم محیط، زندگی و کار مردم، گاه تیزبینی بسیار از خودنشان می داد، مثلاً در تابلوی نقاشی خدمتکارانی که وسایل خیافت شاهانه را تدارک می بینند، غلامی که ایستاده و پای خواجه اش را با روی پاک خشک می کندو امثال آن.

نظر به شهرت بهزاد طی قرن ها افراد زیادی کارهای او را تقلید کرده اند و نام بهزاد را بر تصویرهای خویش گذاشته اند از اینرو تمیز دادن تصویرهای اصلی او کار دشواری است. این تحقیقات پس از برپا شدن نمایشگاه هنر نقاشی در لندن (۱۹۳۱م)، تا حدی به نتیجه رسیده است. براساس اطلاعاتی که از کار او در دست است تصویرهایی است که با امضای اصیل او در نسخه ای از بوستان سعدی نقش شده. و اینک در کتابخانه ملی قاهره مخزنون است. شیوه به کار بردن رنگ های گوناگون و درخشان تصویرها از حساسیت عمیق بهزاد نسبت به رنگها حکایت می کند. از این تصویرها چنین برمی آید که بهزاد بیشتر به رنگ های سبز و آبی تمایل داشته، اما با قرار دادن رنگهای تیره مانند نارنجی در کنار آنها، به آنها تعادل بخشیده است. تناسب اجزای هر تصویر با مجموعه آن تصویر شگفت انگیز است. شاخه های پرسکوفه و نقش کاشی ها و فرش های پرزیور زمینه تصویرها، ذوق تزیینی و ظرافت بهزاد را نشان می دهد. اما بیش از هر چیز واقع بینی اوست که جنبه درباری ندارد و کارهایش را از آثار نقاشان پیش از او متمایز ساخته است.

کارهای دیگری که به بهزاد منسوب است امضای مطمئن دیده می شود. به این جهت، تنها سبک تصویرها (ترکیب بی مانند نقش های تزئینی با صحنه های واقعی) می تواند راهنمایی برای تفکیک کارهای اصیل او به شمار آید. در میان تصویرهای بی شماری که در کتاب ها یا جدایانه به نام بهزاد موجود است

غضنفر بانک
GHAZANFAR BANK

بانکداری از طریق پیام کتبی

SMS Banking

طریقه استفاده:

- برای نشان دادن ییلانس حساب تان این پیام کتبی را (Bal) به شماره ۲۲۵۵ ارسال کنید
- برای آگاهی از سه معامله آخر مان در غضنفر بانک این پیام کتبی را (TRAN) به شماره ۲۲۵۵ ارسال کنید.

دفتر مرکزی:

۸۶۶ سرک عمومی شیرپور، کابل، افغانستان / صندوق پستی: ۵۵۹۸ ۰۷۹۷ ۸۶۰۰۳ ۰۷۹۸ ۷۸۶ ۷۸۶ mainbranch@ghazanfarbank.com

خواص درمانی انار

تهیه کننده احمد سیر توکلی

انار سرشار از ویتامین‌های A, C, B، E و قند تانن و یک ماده مفید دیگر به نام «کره ماناتین» است. انار دارای آهن و ویتامین‌های لازم خون‌سازی است. انار خواص درمانی ویژه دارد. این میوه در صورتی که شیرین باشد برای سینه و ریه بسیار مفید است. آب انار سنگین تر از خوردن دانه‌های انار است (یعنی گوارش آن سخت‌تر است) مغز و دانه‌های انار ملین (یعنی نرم‌کننده مزاج) هستند و گوشت‌های فیری درون انار روده‌ها را تمیز می‌کند. انار با داشتن ویتامین B سبب تقویت اعصاب می‌شود و به علت داشتن ویتامین 6- B ضد استفراغ بوده و برای زنان باردار بسیار مفید و ارزشمند است. هم چنین انار به علت داشتن آهن و ویتامین‌های موجود در آن برای خون‌سازی بدن مفید است و بهترین موقع خوردن آن صبح ناشتا است.

انار مقوی قلب، مفرح، دفع‌کننده چربی، رفع‌کننده سوموم اغلب عفونتهاي داخلی، دافع حرارت می‌باشد و خوردن انار با پرده‌های سفید آن شکم را دباغی می‌کند، رب آنار، برگ آنار در ضعف معده، کمی اشتها، تهوع، ضعف عمومی، تصفیه خون، و دررفع میگرن بسیار مفید است. دانه‌های میوه جنگلی انار در معالجه اسهال بسیار موثر است. آب انار شیرین شده باشکر هم مفید است. این میوه پرخاصیت، برای درمان و بهبود مشکلات گوارشی، سرطان، مراقبت از دندان‌ها، التهاب مفاصل، کم‌خونی و دیابت هم مفید است. در طب سنتی انار برای پاکسازی پوست و کاهش التهاب‌های مختلف هم به مصرف می‌رسید. آب انار برای درمان گلودرد نیز موثر است.

انار و درمان بیماری‌ها

اختلالات معده: پوست و برگ آنار برای بهبود مشکلات معده و اسهال ناشی از مشکلات گوارشی مفید است. آب آنار نیز در بهبود اسهال خونی موثر است.

مشکلات قلبی: مصرف منظم آنار یا آب آن باعث می‌شود گردش خون در سراسر بدن به درستی انجام پذیرد. این خاصیت، خطر حملات و سکته قلبی را نیز کاهش می‌دهد. خواص

انار می‌تواند تقریباً در هر آب و هوایی و هرگونه خاکی رشد کند و میوه دهد ولی آب زیاد در زمان رسیدن میوه باعث ترک خوردن آن میوه می‌شود. انار گرمای زیاد، بادهای خشک و سرمای تا (۱۰°C) را می‌تواند تحمل کند.

یک عدد آنار ۴۰ درصد نیاز روزانه شخص به ویتامین سی را تامین می‌کند. همچنین، آنار منبع غنی از اسید فولیک و آنتی اکسیدان است. بر اساس تحقیقی که بر روی محتوای آنتوسیانین‌های آنار انجام گرفته مشخص شده است که این میوه حاوی مقادیر قابل توجهی از این ترکیبات می‌باشد. خاصیت آنتی اکسیدان آنار در ارتباط با ترکیبات فولیک است که آنتوسیانین‌ها در این دسته قرار می‌گیرند.

خواص درمانی انار

فواید دیگری نیز برای این میوه خوشمزه وجود دارد. به عنوان مثال، انار احتمال تولد نوزاد نارس را کاهش می‌دهد و به علاوه به مادرانی که منتظر تولد کودکشان هستند کمک می‌کند تا نوزادی با وزن متعادل به دنیا بیاورند.

انار همچنین از بیماری آلزایمر و احتمال بروز آن جلوگیری می‌کند. در ضمن متخصصان پوست معتقدند انار در کاهش مشکلات ناشی از افزایش سن مانند ایجاد چین و چروک موثر بوده و در نتیجه پوست شما را جوان و شاداب نگه می‌دارد. انار برای بهبود هضم نیز موثر است و گویا با گذشت زمان، هر روز انسان‌ها به خواص بیشتری از فواید بی‌شمار انار پی می‌برند. پس از حالا تا پایان فصل این میوه، از میل کردن و بهره بردن از فواید بی‌شمار آن غافل نشوید.

طبق گزارش تحقیقات انجام شده در صد گرام دانه انار مواد زیر موجود است :

انرژی ۳۸ کالوری، آب ۸۲ گرام، پروتئین ۴/۰ گرام، چربی

آنتیاکسیدان موجود در این میوه به جلوگیری از لخته شدن خون هم کمک می‌کند.

پیشگیری از سرطان: انار سرشار از آنتیاکسیدانی است که برای پیشگیری از سرطان مفید است. افرادی که بیشتر در معرض خطر ابتلا به سرطان سینه یا پروستات هستند، باید نوشیدن آب این میوه را شروع کرده و فراموش نکنند این کار کمک زیادی به کاهش خطر بروز این بیماری می‌کند.

مراقبت از دندان: یکی از خاصیت‌های انار این است که آب آن، همراه با داشتن خاصیت ضدباکتریایی و ضدویروسی، به کاهش اثرات پلاک‌های دندانی نیز کمک می‌کند.

کم خونی: داشتن جریان خون سالم و کافی در بدن به واسطه مصرف منظم این میوه، حاصل می‌شود. انار برای خون، آهن فراهم کرده و در نتیجه به کاهش علایم کم خونی مانند خستگی، سرگیجه و ضعف کمک می‌کند، اما در کنار تمام آنچه گفته شد،

کند، صدا را باز کرده و گرفتگی صدا را برطرف می کند، آب انار مقوی قلب و معده است، جوشانده پوست و ریشه درخت انار کرم معده و روده را از بین می برد، خانم هایی که عادت ماهانه شان منظم نیست می توانند از جوشانده برگهای انار استفاده کنند، مخلوط گل انار با روغن کنجد برای درمان سوختگی بسیار مفید است، استفاده از جوشانده گل های انار به صورت غرغره برای از بین بردن زخمهای دهان مفید است، دم کرده ریشه درخت انار برای برطرف کردن دندان درد مفید است.

مضرات

کسانیکه سرد مزاج هستند نباید در خوردن انار افراط کنند. زیرا معده را سست کرده و ایجاد نفخ می کند. اینگونه افراد باید انار را با زنجیبل بخورند. جوشانده پوست درخت و پوست ریشه آن برای افراد سرد مزاج ممکن است ایجاد سرگیجه و استفراغ کند. به هر حال در خوردن جوشانده آن باید احتیاط کرد.

۳/۰ گرام، مواد نشاسته ای ۱۰ گرام، کلسیم ۴ گرام، سدیم ۳ میلی گرام، پتاسیم ۲۶۰ میلی گرام، آهن ۵/۰ میلی گرام، ویتامین ب ۱ - ۲/۰ میلی گرام، ویتامین ب ۲ - ۰۰۳/۰ میلی گرام، ویتامین ب ۳ - ۰۰۲/۰ میلی گرام، ویتامین سی - ۴ میلی گرام.

خواص میوه انار :

گرچه میوه، برگ و پوست انار قابض است اما برای مصارف دارویی از گل ، برگ ، پوست درخت ، پوست ریشه و دانه انار استفاده می شود. انار شیرین ادرار آور است، آب انار برای بیماری های مجاری ادرار مفید است، ترشح صفرا را زیاد می کند، آب انار اسهال را برطرف می کند، اگر انار را با عسل مخلوط کرده و هر روز چند قطره در بینی بچکانید از رشد پولیپ در بینی جلوگیری می کنید، نه تنها خون را افزایش می دهد بلکه خون را نیز تصفیه می کند، گرده ها را تقویت می کند، رنگ صورت را شاداب می

مور

د بې ادبو هلکانو ملګرتیا له درسه هم ويستلى و، او د زده کپرو سره بې هم کومه خاصه مينه نه وه پاتې. مور بې چار لرو چې خدای مه کپره زوي بې بې لاري نه شي خو نوييد هيچ يوه لاره مور ته نه وه پريښې نه په چب کيدونه په ادب، د مور سمه او بنه خبره هم په نوييد بدنه لګيده او زېه او بشكتىلې بې کولې.

مور بې هم د خپل نازولي زوي په دې حالت باندي چيره خواشينې وه. له چيرخفگانه به بې وخت نا وخت له ستر گو او بشكې هم توبولې. يوه ورڅ د زوي په فکرونو کې تللې وه چې له کومه خوا ناخاپه نوييد راپیدا شو. هغه له خانه په گکدو وډو خبرو لګيا و، دوى خانونوته خه وايي ګوندي یواحې همدوی په هرڅه پوهيرې، په هرکار کې ددوی کار وي. دا وکړه، دا مه کوه، دا بنه دي او دا بد. بس د هرکار پياره دوى مونږو ته اخلاقې حدونه ټاکۍ. خدای خبر بیا بې په زړه خه و ګرڅيدل چې لا کوتۍ ته ننوتې نه و چې په بېره

نويده خوشبو

څه ته په خه پوهيرې، اوس هغه پخوانې وختونه نه دي چې مور او پلار دې د خپلو بچيانو په هر کار کې کار ولري. اخر مونږ هم پخپله خوبنې د خه ويلو او کولو حق لرو. که غواړې راته ګرانه اوسي نو ما خپلې خوبنې ته پرېزده څکه چې ستا دا خبرې چې راته ووايې: چې دا وکړه، دامه کوه، درس ووايې په ما بنه نه لګيري.

هغه په چير احساساتي انداز خپلې خبرې وکړې او له چيرې غصې بې د انګړ ور په پښه ووهه او له کوره ووت....

نويد به زياتره وخت داسي کارونه کول، هغه داسي فکر کاوه چې اوس خلمى شوي او د چا مشوري ته اړتیا نلري. د مشرانو خبرې پري بدې لګيدي او د چا خبرو ته بې په بنه زړه غوره نه نيوه.

خپلو بجو په خوله کې ورکوي. خپله هیڅ نه خوري خو
بچيان مړوی، هغه حیران پاتې شو، له خان سره یې وویل.

- مور یې ده.

نويد د توت له ونې بشکته شو، غوبنتل یې چې خپلو
انډیوالتو سره لوبو ته لایر شي، په لاره و چې سترګکي یې د
کیلو په پوستکي ولکیدلې، دکیلې پوټکي د لاري په سر
پراته وو، خو ددې پرڅای چې د لاري له سره یې لیرې کړي
نور یې هم دي ته برابر کړل چې خوک پرې وښویوري.

- ها ها ها د چا به فکر نه شي او بنه کلک درڅ به
وخری ... ها ها ها. په شیطانی په لار روان و...
- د بلال خوره اذانه د ملاپې یا قربانه .... زما مینې
زما خانه بنایسته افغانستانه .

خان سره په سندرو ویلو روان و چې په ځمکه یې دوې
کاغذې پانې پیدا کړي، پانې را پورته کړل ويې خنډلې او
خلاصې یې کړي.

- مور : د مور د پښو لاندې جنت دی، مور د مینې عاطفې،
لورینې، او مهربانی نوم دی، د مور په رضا او خوشحالی کې
د الله (ج) رضا او خوشحالی ده ... اوهم دا نو خه مانا، د مور په
رضا او خوشحالی کې الله پاک خوشحاله وي. ورقه په لاس
روان شو ...

- اف خدايه ورحیمی په ډیر ګنا ګکار یم.

نويد ګوری چې یوه بشکه په بېړه او ورخطابې، د ټیکری یوه
پیشکه یې په سر بله ورپسې په ځمکه روانه ده ، خان سره
لکیا ده او ژاړي ...

نويد په خپل څای ودرید، میرمنې ته حیران شو، نه پوهیدو
څه خبره ده، هرڅه میرمنې ته ګوری خو پوه نه شو چې په
څه ژاړي، هغه نوید ته نېړدې کیده ...

- دا ولې؟ څه خبره ده چې ژاړي؟ په غیر کې یې ماشوم خو
هغه هم غلى دی نودا ولې؟

بېرته له کوره ووت. هغه د مرغیو له بشکار سره هم چیره مینه
درلوده او ې آزاره مرغی هم دده د لاسه په ارامنه نه وې. تل

به ې خپله اوږده غولکه په غاړه وه. په دې ورڅ یې د ونو
لاندې بشکته پورته چیرې منډې ووهلې خو یوه مرغی یې هم
ونه لیده چې غولکه یې پرې کش کړي واي.

- دا مرغی نو چیرته ورکې دی ، ها هاها لکه چې په
راتګ یې ولیدم خانونه یې رانه پت کړي ، خیر چې پیدا مو
نه کرم چیرته مو پریدم.

- دا خه شوې؟ دله خو به ډیرې راتې خنګه نه شته؟
نويد د مرغیو په لته کې و، چې ناخاپه یې په یوه ونه کې
سترګکي د مرغیو په یوې خالې ولکیدې. په خاله کې د مرغی
دوه کوچني بچيان وو چې لا یې بېکې هم نه وې شنې شوې.
په غولک کې یې تیره کېښوده ونی ته یوڅه ورجګ شو او
خاله یې په نښه کړه. ناخاپې یې مرغی ترستړکو شوه، لاس
ې ونیو ...!

نويد د مرغی په لیدو حیران پاتې شو . ګوری چې
مرغی لوړې په خپل خوله کې مړی وړه کوي او یا یې د

تیز باد شو .... خو، په آسمان تورې وریزې خوری شوې په حمکه توره تیاره خوره شوه د برپننا پېقونه له هرې خوا تر سترگو کيده.

نويد یو وارې چيغه کړو،

- موري !!!

بې اختیاره او بشکې بې له سترگو روانې شوې، او د کور په لور په منډه شوو....

- موري !!! ن، نه مور .. نه موري ! مه ، ما .... ما ... موري .
خې ، خير دې مور!...

او کور ته په ژړا په منډه شو....

- ما ... ما اوښن .... ما اوښنه مو ... مو ... موري .... خى .. خير دې ... خير دې مور بې ، بیا نه دا ، داسې نه کوم ... موري!

تیز باران شروع شو .... نوید هم د کور کوشې ته نبردې شو ګوري چې یوې بشنجې سره بې لور ده، مور بې په خپلې لور سر تیت کړې دې او خپل سر باندې بې لور د باران نه پته کړې ده...

آه ، هي هي هي ، موري ! موري...

کور ته نوت مور بې د راتګ په تمه وه، نوید بې لاسونه کلک ونیول بنکل بې کړل ... او په ژړا ژړا بې وویل:

- مو ... موري ما اوښنه خير دې، بیا داسې نه وايم ، ته د خداي لوی نعمت بې ته زما هر خه بې .. ما اوښنه.

مور بې هم په مهربانې سر بنکل کړ.

- زما څیګر ، په ما ګرانه.....

اسمان ته بې سر کړ او لاسونه پورته کړل.

شکر خداي ! ته مهربان بې شکر دی خداي...

- وای خداي زوی مې، خداي زوی مې، یا الله خير کې، یا الله خير کې.....

- اې تروري ولې خه شوي ؟ ولې ژاړې ؟
- یا الله ور حمیرې...

ښځه همدادې د نوید له خنګه تیره شوه.

- اې ... تروري تا ته وايم، خه خبره ده ولې ؟ خه شوي، اې اوري او که نه ؟

- وای ... یا الله زوی مې ډېره تبه لري ډېر ناروغ دې، سرې پې سور اور دې، روغتون هم دومره لېږي دې...

- هه هغه غلى ويده دی او دا ژاړې، تبه بې ده، ژاړۍ نو ولې...

په خپله لار روان شو، دوه درې قدمه بې چې واخیسته نو یو وار بې له خان سره لګیا شو.

- ماشوم خپله تبه زغملي شو، خو هغې د خپل اولاد درد نه شو زغملي.

له خانه سره بې وویل، - هوو مور بې ده!

خپله مور بې تر سترگو شوه. همدادې نېغ ودرید!

په لاس کې پانې ته فکر شو .... د مور دېښو لاندې جنت وي.

خپلې خبرې وریادې شوې...

(دنوید غږ) - خه خه ته په خه پوهېږي ؟ خپله خوښه ، خپل کار مې دې.

مور د مينې عاطې ... ستا د لاسه ليونې شوم ، زما کار کې ..... د مور رضا او خوشحالې کې ، هر وخت راته لګیا بې دا وکړه دا مه ، د مهربانې نوم دې ، دې الله رضاوی ، خدايه زوی مې ، ته په خه پوهېږي ، د الله رضا او خوشحالې ده ... (مرغی ، په ژړا ښځه او په پانې کې لیکل شوي توري بې تر سترگو شول)

هفت وادی عرفان «هفت شهر عشق»

مقامات را به سه مرتبه «آغار عزم سیر، دخول در غربت و حصول مشاهده جاذبه در طریق فنا و طریق توحید» تقسیم کرد و چنین گفت: کسانی که بین «خوف و رجا» سیر به سوی دوستی و محبت می کند به نام «مرید»، کسانیکه از وادی «تفرقه» بیرون شده، به نام «مراد» و دسته سوم به نام «مجدوبان و دلباختگان» می باشند.

شیخ ابو حامد فریدالدین محمد «عطار» که به نام «پیر معرفت» نیز شهرت دارد، در کتاب «منطق الطیر» خویش، به هفت وادی «طلب، عشق، معرفت، استغنا، توحید، حیرت و فنا» اشاره نموده است که سالک باید برای وصول آن به نفس مطمئنه برسد، چنانچه سروده است:

گفت ما را هفت وادی در ره است
چون گذشتی هفت وادی، در گه است
وا نیامد در جهان زین راه کس
چون نیامد باز کس زین راه دور
نیست از فرسنگ آن آگاه کس
چون دهندت آگهی ای ناصبور
چون شدند آنجایکه گم سر بسر
کی خبر بازت دهد از بی خبر
هست وادی طلب آغاز کار
وادی عشق است از آن پس، بی کنار
پس سیم وادیست آن معرفت
پس چهارم وادی استغنى صفت
هست پنجم وادی توحید پاک
پس ششم وادی حیرت صعبناک
هفتمین، وادی فقرست و فنا
بعد از این روی روش نبود ترا

برهان الدین سعیدی

وادی در اصطلاح ادبیات به «صحراء و بیابان» معنی شده و در عرفان عبارت از «سیروسلوک» سالک؛ به خاطر وصول معرفت الهی است. محمد سعید «سعید افغانی» در این مورد چنین نوشته است: (شیخ الاسلام خواجه عبدالله انصاری در سال های اخیر زندگی خویش، کتب «صد میدان و منازل السائرين» را تحت بررسی مجدد قرار داد و به تعقیب آن رساله کوچکی را نوشت و در آن ده مقام «اراده، زهد، توکل، صبر، حزن، خوف، رجا، شکر، محبت و شوق» را که منازل اهل شرح هستند و سیری به سوی حقیقت است، توضیح داد و همچنان این

هفت وادی عرفان «هفت شهر عشق»

چون دل تو پاک گردد از صفات

تافتن گیرد ز حضرت نور ذات

۲ - عشق: عشق «دوستی و محبت» را گویند، و عشق و محبت، یکی از عالی ترین و مهمترین احوال عارف و از مهمترین مبانی و اصول تصور به شمار می رود، به خاطر اینکه عشق حقیقی؛ آتشی سوزان، بحری بی پایان، الفت رحمانی و الهام شوقی است! چنانچه عطار می گوید: عشق مهم ترین رکن طریقت است و این مقام را تنها انسان کامل که مراتب ترقی و تکامل را پیموده است، درک می نماید.

کس درین وادی بجز آتش مباد

وان که آتش نیست عیشش خوش مباد

عاشق آن باشد که چون آتش بود

گرم رو و سوزنده و سرکش بود

عاقبت اندیش نبود یک زمان

درکشد خوش خوش بر آتش صد جهان

زمانیکه سالک در وادی عشق قدم می گذارد، وجودش مالامال از محبت، شوق و مستی می گردد، در آتش سوزان و تب و تاب آن می سوزد و حظ می برد. چنانچه استاد امین الدین «سعیدی» در این مورد چنین نوشتہ است:

(الهی ! مقصد سفر من رسیدن به دیدار تو است، به من قوت ده و قلبم را از بد سیرتان به بیم افگن و انس خود را و انس بندگانی که دوستداران و بندگانی متواضع تو اند در قلبم بیافزا و قلبم را به محبت خویش مشغول بدار .^(۲)

* خواجه بزرگ عبدالله انصاری «پیر هرات» می فرماید:

«محبت تعلق دل است بین همت و انس، در بذل (برای محبوب) محبت از نخستین وادی های فنا است.»

در کشش افتی، روش گم گرددت

گر بود یک قطره قلزم گرددت

مولانا جلال الدین محمد بلخی در مرود سیر و سلوک سالک می گوید: «در هر وادی این شهر کشف الشهودی عاشقانه نهفته است و سالک با شوق و جذبه فراوان با سری بدون دستار و پایی برهنه به دنبال آن است با چشم دل به جایی می رسد که چشم سر قادر به دیدن آن نیست، اینجا شهر عشق است و عقل جرأت وارد شدن به آن حریم مقدس را ندارد ...» که چنین سروده است:

هفت شهر عشق راعطار گشت

ماهنوز اندر خم یک کوچه ایم

۱ - طلب: طلب در لغت به معنی «خواستن، جستن و طلبیدن» است و در اصطلاح عبارت از معرفت خداوند تعالی به دلیل و وجдан می باشد. طلب در اصطلاح صوفیان عبور سالک از لذات نفسانی است تا پرده پندار از روی حقیقت براندازد و از کثرت به وحدت رود. در این مرحله سالک باید با متنانت و دلیری گام بگذارد و اراده قوی و آهینه داشته باشد، به خاطر اینکه این وادی، وادی پر خطری است. فلهذا ! سالک پیوسته بکوشید تا هدف و مقصد خود را که توصل به حق و حقیقت «به درگاه الهی» است، با قبول همه مشکلات و بدون ترس و وحشت؛ حاصل نماید. چنانچه عطار می گوید :

ملک اینجا بایدت انداختن

ملک اینجا بایدت در باختن

در میان خونت باید آمدن

وز همه بیرونت باید آمدن

چون نماند هیچ معلومت به دست

دل بباید پاک کردن از هرچه هست

۳- معرفت: معرفت به معنی «شناخت، علم و دانش» است و در اصطلاح صوفیان، علمی است که مسبوک به فکر باشد و قابل شک نباشد معرفت عبارت از شناخت خداوند تعالی است، چنانچه «هجویری» در «کشف المحجوب» چنین گفته است:

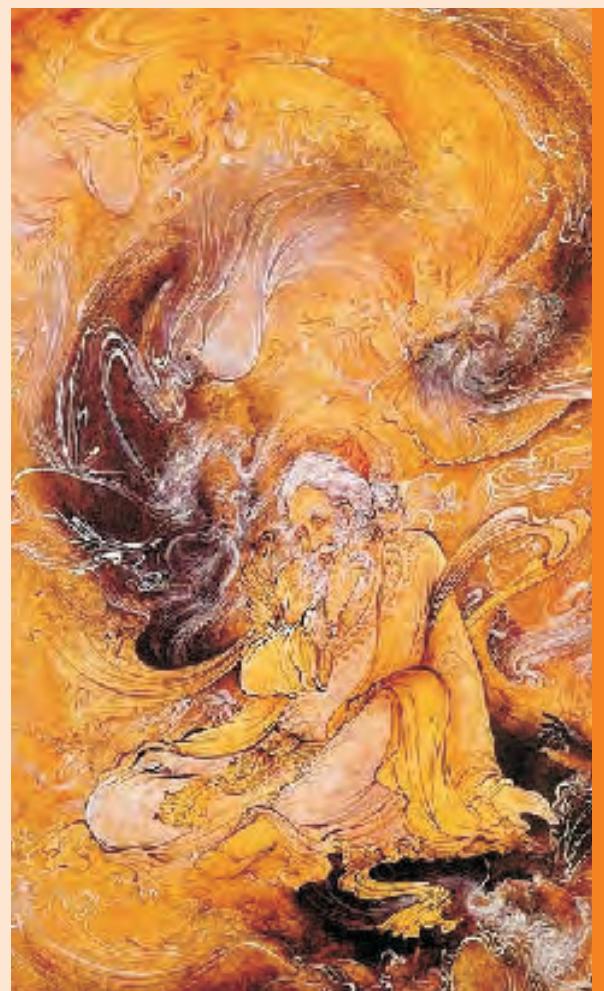
«معرفت حیات دل بود به حق، و اعراض سر جز از حق، و ارزش هر کس به معرفت بود و هر که را معرفت نبود بی قیمت بود. نسبت به نفس خود و ذات حقیقت شناخت پیدا می کند و چشم دل و جان وی، چشم سر و چشم درونی وی باز می شود و بنا به تعبیری در اینجاست که عارف پاکدل چشم جانش به حقایق و رموز دستورهای دین و هدف انبیاء باز می گردد.»

* شیخ عطار در مورد وادی معرفت چنین سروده است:

چون بتا بد آفتا ب معرفت
از سپهر این ره عالی صفت
هر یکی بینا شود بر قدر خویش
بازیابد در حقیقت صدر خویش
سر در اتش همه روشن شود
گلخن دنیا بر او گلشن شود
مغز بیند از درون نه پوست او
خود نبیند ذره ای جز دوست او

۴- استغنای: استغنا عبارت از « توانگری، بی نیازی و قطع علاقه» را گویند. در مرحله وادی « استغنای » سالک چنان به « حق تعالی » متکی می گردد که از همه چیز و همه کس جز آن خداوند مهربان، بی نیاز می گردد و خود را در کوه امن و رجا مستغنی می یابد و از همه مال،

* مولانا جلال الدین بلخی چنین سروده است:

چون قلم در عشق سبحانی رسید
هم قلم بشکست و هم کاغذ درید

* مولانا ابوالمعانی عبدالقدار بیدل چنین سروده است :

دروادی عشق اگر دویدن باشد
بر جاده غیر خط کشیدن باشد
ما و سفری که همچو خط پر کار
هرجا بررسی بخود رسیدن دارد

«هفت وادی عرفان» هفت شهر عشق

۱

گر بسی بینی عدد، گر اندگی
آن یکی باشد درین ره در یکی
چون بسی باشد یک اندی یک مدام
آن یک اندی یک، یکی باشد تمام

ع—**حیرت**: حیرت در لغت به معنی «سرگردانی، حیران و متحیر» می باشد و در اصطلاح تصوف امریست که وارد می شود بر قلب عارف در موقع تأمل و حضور و تفکر. در مرحله وادی «حیرت»، در دل سالک «تأمل، تفکر، حضور، حیرت و سرگردانی» وارد می شود و او را متحیر می سازد و در طوفان فکرت و معرفت سرگردان و غرق می شود.

* عطار در مورد وادی حیرت چنین سروده است :

مرد حیران چون رسد این جایگاه
در تحیر ماند و گم کرده راه
گر بد و گویند "مستی یا نه ای؟
نیستی گویی که هستی یا نه ای؟
در میانی یا بروني از میان؟
برکناری یا نهانی یا عیان؟
فانی یا باقی یا هر دوی؟
یا نه ای هردو ، تویی یا نه تویی؟
گوید : اصلاً می ندانم چیز من
وان ندانم هم ندانم نیز من
عاشقم اما ندانم برکیم
نه مسلمانم نه کافر پس چیم
لیکن از عشقم ندارم آگهی
هم دلی پر عشق دارم هم تهی

مقام و جلوه های وسوسه انگیز زندگی به یکباره گی دل و
امیدش را قطع می کند.

* شیخ عطار مورد وادی معرفت می گوید:

هفت دریا یک شمر اینجا بود

هفت اخگر یک شرر اینجا بود

هشت جنت نیز اینجا مرده ای است

هفت دوزخ همچون یخ افسرده ای است

* حافظ شیرازی در این خصوص سروده است:

بیار باده که در بارگاه استغنا

چه پاسبان و چه سلطان چه هوشیار و چه مست

۵ توحید: توحید عبارت است از وحدانیت خداوند^(۲) که شریک و مثل ندارد و صمد، قدیم، ازلی، ابدی، ظاهر و باطن است. توحید در لغت حکم است بر اینکه چیزی یکی است و علم داشتن به یکی بودن آن است و در اصطلاح اهل تصوف تجريد ذات مقدس است از آن چه در «تصور، فهم، خیال، وهم و یا ذهن» آید.

زمانیکه عارف به مرحله توحید می رسد «چشم دل باز می کند که جان بیند» در این حال مشاهده می کند که در جهان «یکی هست و هیچ نیست جز او» و برهجه بنگرد فقط آن الله تعالی را می بیند. عطار درمورد توحید چنین سروده است:

رویها چون زین بیابان درکنند

جمله سر از یک گریبان برکنند

۱- فنا الخلق: آن است که سالک از هیچ کس نترسد و به جز از ذات خداوند تبارک و تعالی، به احدی امید نداشته باشد.

۲- فنا الرغبه: سالک در این مرحله به جز از قرب خداوند سبحانه تعالی به هیچ چیز دیگر میل و رغبت نمی کند.

۳- فنا الاراده : هیچ آرزوی برای سالک باقی نمی ماند، بلکه مانند مرده می باشد و هیچ چیزی را تقاضا نمی کند.

۴- فنا الافعال: برای سالک توانایی انجام هیچ فعلی باقی نمی ماند، بلکه او انجام هر فعلی را از پروردگار خود اراده می کند.

بقا: بقا در اصطلاح ادبیات عبارت از (زیست، زندگانی، پایداری، همیشگی و پایندگی) است و در اصطلاح صوفیه عبارت از مرحله اول در (سیر فی الله) می باشد، که آن رسیدن به مراد و لمس و لذت کمالات قرب است.

* علامه محمد سعید «سعید افغانی» در این مورد چنین نوشته است: «خواجہ عبدالله انصاری بقا را به سه درجه «باقی معلوم، باقی مشهود و باقی حق» تقسیم و توضیح نموده است.

* شیخ عطار چنین سروده است :

چونکه گردی فانی مطلق ز خویش

هست مطلق گردی اندر لامکان

* ابو سعید خراز در مورد «فنا و بقا» چنین گفته است: فنا آن است که در سالک همه مرادها را از بین ببرد و بقاء آن است که همه مرادها وی منحصر شود به خواست و مراد حق).

۷- فنا: فنا در اصطلاح ادبیات عبارت از (فنا شدن، نیست شدن، نیستی و زوال) را گویند و در اصطلاح صوفیه عبارت از مرحله اخیر در (سیرالی الله) است، یعنی سیر برای رسیدن به حق می باشد.

فنا در اصطلاح تصوف سقوط اوصاف مذمومه است از سالک، که به وسیله کثرت ریاضت حاصل می گردد و ضمناً فنا عدم احساس سالک به عالم ملک و ملکوت و استغراق اوست در عظمت رب العزت و مشاهده حق تعالی؛ البته این مرحله، مرحله نیستی و محو شدن سالک است از خود و بقای اوست در حق تعالی. در این حال خود خواهی وی به همراه همه صفات مذموم و ناپسند نابود می شود و وجودش زنده می گردد به صفات پسندیده و محموده ذات یگانه و بی نیاز.

متصوفین به این باور هستند که «فنا» پایان راه سیر و سلوک «هفت وادی» و شروع بقاء بالله و یا شروع سیر فی الله است. در این حال سالک چنان غرق در گاه ذات حق و حقیقت شده که بدون خودش، دیگران آن مرحله را دیده نمی توانند و به ایمان کامل می رسد.

* چنانچه شیخ عطار در این مورد سروده است :

بعد از این وادی فقر است و فنا
کی بود اینجا سخن گفتن روا
عین وادی فراموشی بود
گنگی و کری و بیهوشی بود

* خواجہ عبدالله انصاری از چهار قسم فنا صحبت کرده است :

بانکداری از طریق انترنت

غضنفر بانک

غضنفر بانک در کامپیووتر شما

- از این طریق ID های خویش را بررسی نمایند.
- تمام صورت حساب خویش را به صورت مفصل در صفحه کامپیووتر ملاحظه فرمایند،
- از وضعیت چک های خویش که آیا تا دیه گردیده ویا خیر، آگاهی کسب نمایند.

دفتر مرکزی:

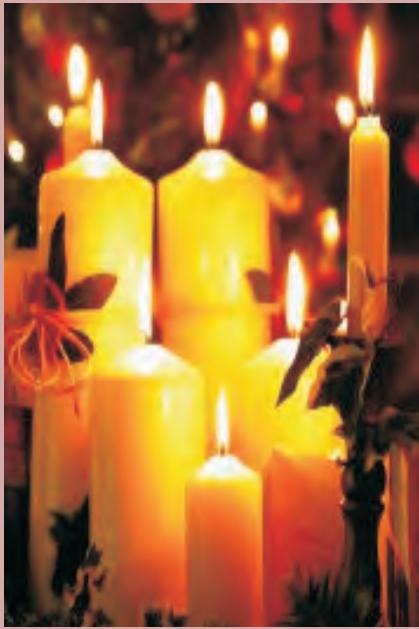
۸۶۶ سرک عمومی شیرپور، کابل، افغانستان / صندوق پستی: ۵۵۹۸ ۷۸۶ ۷۸۷ ۰۳ ۰۰۸۶ ۷۹۷ ۷۹۸ mainbranch@ghazanfarbank.com

بستان

(وبژهٔ شعر و ادب)

عصیان

بگذار تو بهانه شوی، تا غزل شود
هر چند عشق من به تو هم مبتذل شود
بگذار واژه های به جا مانده‌ی زمان
معنا شود، چکامه شود، تا بدل شود
بگذار نیشی زهری زنبور بی عسل
ازشیره‌ی گلی چمنت، پر عسل شود
بگذار تازه‌گی تو ای آشنای من
این کنه پاره های مرا، "جل و بل" شود
بگذار با نوازش دستانست ای عزیز!
سرمای روزگار، گرم در عمل شود
بگذار با حضور تو باقی شود سروش
مگذار بی تو روح غزل ها کسل شود
مگذار، انفجار کند، بُمی انتخار
طبع غزل، کشته مرا "بی اجل" شود

روشنی یحیی

بر آن شوریده حالان هیچ دانی
فضای این قفس تنگ است تنگ است
مگو شعر تو سر تا پا گنه بود
از این تنگ و گنه پیمانه ای ده
بهشت و حور و آب کوثر از تو
مرا در قعر دوزخ خانه ای ده
كتابی خلوتی شعری سکوتی
مرا مستی و سکر زندگانی است
چه غم گر در بهشتی ره ندارم
که در قلبم بهشتی جاودانی است
شبانگاهان که مه می رقصد آرام
میان آسمان گنگ و خاموش
تو در خوابی و من مست هوسها
تن مهتاب را گیرم در آغوش
نسیم از من هزاران بوسه بگرفت
هزاران بوسه بخشیدم به خورشید
در آن زندان که زندانیان تو بودی
شبی بنیادم از یک بوسه لرزید
بدور افکن حدیث نام ای مرد
که تنگم الذئی مستانه داده
مرا میبخشد آن پروردگاری
که شاعر را دلی دیوانه داده
بیا بگشای در تا پر گشایم
بسوی آسمان روشن شعر
اگر بگذاریم پرواز کردن
گلی خواهم شدن در گلشن شعر
لبم بوسه شیرینش از تو
تنم با بوی عطرآگینش از تو
نگاهم با شررهای نهانش
دلم با ناله خونیش از تو
ولی ای مرد ای موجود خودخواه
مگو تنگ است این شعر تو ننگ است

فروغ فرخزاد

خمار می نه ماتپیری شرابونه بېگانه دی
ساقي راته اشنا دی خو جامونه بېگانه دی
پښپمانه درته نه يم بد گومانه راته نه شې
جنونه ته می خپل پې ځنڅیرونه بېگانه دی
سجدې ته پې د یار کوڅې ته نه يمه بللى
پردي قاصد راغلی پېغامونه بېگانه دی
پتنګ په دې محفل کي وزر نه شي خپرولای
لمې پکبندی سړیروي پانوسونه بېگانه دی
دې بنار کي ربابونه د سنګسار په غېر کي غواړه
نعمې ګوتی کي ژاړي شهبازونه بېگانه دی
لبنکر د غمازانو دی له کومه رابللې
جانانه ستا په کلې کي می پلونه بېگانه دی
چې زما د لپونو چیغو جواب ورسره نشه
يا زه يم بدل سوي يا دا غرونه بېگانه دی
غروف می له ناکامه تشن آسمان ته کچکول نیسي
ازل خوداسي نه و قسمتونه بېگانه دی
ستا دم د مسيحا دی زه منکر ور باندي نه يم
طبيه لاس دی جار سم پرهارونه بېگانه دی
سجدې د جهاني پر تندی مه غواړه زاهده
په دې سرکښه بنار کي محرابونه بېگانه دی

عبدالباري جهانی

دبهار بنايست

هغه بنکلو چې په خپل حسن سینګار
زړه له هر چا خنې وړلو په تلوار
ورته ګوره چې نن ټولو زړه بايللې
په بنايست او لطافت دنو بهار
دا بنايست ګلا لي غرونه پې نظير
په هر ګوټ کې پې ليده شي يو کشمیر
هیڅ بلبل له دې چمن نه وتنی نه شي
ټړل شوي دي دحسن په ځنڅير
څومره بنکلې بنکاره کېږي چمنونه
په ليدو پې تازه کېږي مړاوي زړونه
بنکلې ټول نن دبهار سیل ته وتلي
پسرلي کې ليدل کېږي بنه مخونه

ګل پاچا الفت

جمله های طلایی

(یک جمله ارزشمند می تواند زندگی انسان ها را تغییر دهد و هدفمند کند.)

گردآورنده: مرسل

قسمت بیست و یکم

- تنها به نشستن و فکر کردن اکتفا نکنید، اقدام کنید.(انتونی رابینز)
- ذهن خود را با روش ها و اصولی که افراد موفق به کار گرفته اند بارور کنید.(مارک فیشر)
- سن و سال فقط از خرب آهنج کسانی می کاهد که هر گز جرأت نکرده اند که با قدم های شخص خودشان راه بروند.(پائولو کوئیلو)
- آنچه در زندگی به طور قطع لازم است عشق و محبت است. بقیه چیزها فقط مفیدند.(انتونی رابینز)
- افکار ما و روش فکر کردن ما تاثیر بی چون و چرا بی بر قوای جسمی ما دارند.(نورمن وینستن پیل)
- مردم به خاطر توقع خود بدینه می کشند.(کن کیز)
- مسائل و موانع را در ذهن تان بزرگ نکنید.(نورمن وینستن پیل)
- اگر به آنچه انجام می دهی عشق بورزی، احتمال شکست از بین می رود.(مارک فیشر)
- دنیا را به اختر بفروش تا از هر دو سود ببری.(لقمان حکیم)
- ما نمی توانیم دیگران را تغییر دهیم ولی قادر به تغییر خود هستیم.(لوییز ال هی)
- اگر ذهن شما واقعاً علاقه مند به انجام کاری باشد، بدون وقفه به آن کار ادامه دهید.(نورمن وینستن پیل)
- خوشروی نشانه هوش فوق العاده است.(انتونی رابینز)
- بیش از هر چیز نخست بدان که چه می خواهی.(فروخ)
- نظرات دیگران را بی چون و چرا نپذیرید بلکه فکر کنید که چه چیزی برای تان مهم است.(کاترین پاندر)
- انعطاف پذیری عامل خوشبختی انسان است.(انتونی رابینز)
- با ایده های نو بدون تعصب برخورد کن.(جکسون براون)
- انسان هرچه کمتر سخن گوید بهتر به سر و سامان می رسد.(الاوتزه)
- قدرتمند کسی است که به مشکلات و مصائب زندگی لبخند بزند.(شکسپیر)
- سعادت بشر در کوشش و عمل است.(استاد مطهری)
- آنچه هستید شما را بیشتر معرفی می کند تا آنچه می گویید.(مرسون)
- شهامت، زیر بنای اراده و تصمیم است.(انتونی رابینز)
- دعای مثبت همیشه نتیجه بخش و معجزه آفرین است.(نورمن وینستن پیل)
- اگر برای تغییر زندگی خود مصمم هستید، برای تغییر محیط خود نیز مصمم باشید.(اندرو متیوس)
- همیشه چیزی را بنویس که بتوانی پایش امضاء کنی.(نایلئون)

- اگر به جای اسلحه با معلم به جنگ دنیا می رفتیم، همه دشمنان نابود می شدند. (بیسمارک)
- به ارزش نگاه دوست هنگامی پی می بری که در بند دشمن اسیر باشی . (ارد بزرگ)
- به موقع از جا برخاستن و در دوره جوانی تأهل اختیار کردن، کاری است که هرگز کسی از انجام آن پشیمان نخواهد شد.(بوستر)
- تنها با از خودگذشتگی برای دیگر آدمیان می توان جاودانه شد . (ارد بزرگ)
- برای شب پیری در روز جوانی باید چراغی تهیه کرد . (بلو تارک)
- حکمت درختی است که ریشه آن در قلب است و میوه آن در زبان . (بطلمیوس)
- پشتیبانی از داشته دیگران، پشتیبانی از داشته خود ماست . (حکیم ارد بزرگ)
- در زندگی هیچ چیز مهم تر از این نیست که با قلب خود در صلح باشی. (نبنا کارین مونسن)
- من هرگز اجازه نخواهم داد پول مانع کاری شود که می خواهم انجام دهم . (کارستن ایس شن)
- در کار یک سیاستمدار عشق بایدنقطه یا نشانه هر هدف باشد. (رئول استین)
- آنکه دیگران را ابزار پرش خویش می سازد، خیلی زود تنها خواهد ماند . (حکیم ارد بزرگ)
- به توانائی خود ایمان داشتن نیمی از کامیابی است. (روسو)
- اگر خرسند و راضی باشی زندگی به دلخواه می گذرد . (حکیم بزرگمهر)
- آنکس که زورمند و قوی است، می تواند با مشت توانای خود دهان ضعیفی را در هم بشکند
- در حالیکه باید بداند که مشت درشت تری هم در آستین قویتری پنهان است . (پوشه)
- آدم با ادب دروازه دلها را همیشه گشوده می بیند . (حکیم ارد بزرگ)
- دشمن، دشمن است. فریب زبان چرب دشمن را مخور . (حکیم ارد بزرگ)
- بهتر است ثروتمند زندگی کنیم تا اینکه ثروتمند بمیریم. (جانسون)
- شغل تنها زمانی ارزش و اعتبار دارد که آزادانه پذیرفته شود . (آلبر کامو)
- تنها زندگی ارزشمند است که صرف دیگران شود . (آلبرت انیشتون)
- در دردها دوست را خبر نکردن خود یک عشق ورزیدن است. (علی شرعیتی)
- عشق نور است که هرچه در مسیرش قرار بگیرد، از جمله قلب ها روشن می شود . (باریارا دی آنجلیس)
- صاحب همت در پیج و خم های زندگی هیچ گاه با یاس و درماندگی رو به رو نخواهد شد . (نایپلئون)
- مردان موفق امروز، کودکان جسور دیروز بوده اند. (درسرایلی)
- تقریباً همه مردم بخشی از عمرشان را ، در تلاش برای نشان دادن ویژگی هایی که ندارند ، تلف می کنند . (سامول جانسون)
- ما ندرتاً درباره آنچه که داریم فکر می کنیم، درحالیکه پیوسته در اندیشه چیزهایی هستیم که نداریم . (شوینهاور)
- آرزومند آن مباش که چیزی غیر از آنچه هستی باشی، بکوش که کمال آنچه هستی باشی. (دی سلز)
- اگر به دنبال موقیت نروید خودش به دنبال شما نخواهد آمد . (مارو اکلینز)
- اگر ندانید که به کجا می روید، چگونه توقع دارید به آنجا برسید ؟ (باسیل اس.والش)

زنان سخنور

لیلا کاویان شاعر آگاه و فرهیخته

این هم نمونه از سرودهای او:

به طرزی جلوه می ریزد خرام قد دل جویش
که صد دل در کمند آرد رم از هرنازآهیوش
نمی دانم چمن صدرنگ پرواز از چه می روید
که می بینم هزاران رنگ در آینه رویش
قماش برگ گل از نازکی هم چون رخ خویش
شکنج زیب سنبل بشکند از چین هرمومیش
خدمای داند و من کاین ستمگر جان چو می گیرد
نه بخشیدی، نه بردارد یکی چینی ز ابرویش
به زنجیر غم عشقش شکست استخوان دارم
هزاران داغ بردل برده ام از غفلت خویش
امان از حلقه های پاییندم ورنه خوش روزی
که بگشایم پرو پرواز گیرم از سرکویش
الهی زخم غم کاینسان مرا بر جان مسکین زد
بگیرد دامش روزی و بنشاند به زانویش

لیلا کاویان فرزند داکتر عبدالله ناصری در سال ۱۳۲۹ خورشیدی در یک خانواده روشنفکر، در شهر کابل دیده به جهان گشود. لیلا از استعداد خارق العادة برخوردار بود. بنا برین در ده سالگی به سروden شعر آغاز نمود و با به نظم کشیدن قطعات زیبا و لطیف، طبع خود را تجربه کرده و این امر منجر به تشویق و گرایش ذوق وی به سرایش شعر گردید. درین راستا از جانب اطرافیان و دوستانش مورد تشویق و ترغیب فراوان نیز قرار گرفت.

لیلا تحصیلات دوره ابتدایی تا صنف دوازدهم را در لیسه رابعه بلخی موفقانه به پایان رسانید، سپس وارد فاکولته طب دانشگاه کابل گردید. ولی بنا بر معاذیری نتوانست تحصیلات خود را درین رشتہ ادامه دهد، با تغییر رشتہ تحصیلات خود را در مؤسسه عالی تربیه معلم به پایه اكمال رسانید. لیلا بعد از ختم دوره تحصیلات به آموزش و پرورش فرزندان کشور پرداخت و با گام های ثابت و مصمم، صدها شاگرد رادریک دهه با زیور تعلیم و تربیت آراست و تقدیم جامعه نمود.

لیلا در سال ۱۳۶۱ خورشیدی نظر به لزوم دید اتحادیه نویسندگان کشور به سمت های منشی بخش ادبیات کودک و مدیر مسؤول مجله زنان افغانستان ایفای وظیفه نمود و با قوت و توامندی زیاد درین بخش ها کارکرد و مانند ستاره درخشید و تاریکی های فرهنگ قبیله ای و ریشه های فقر و عقب مانی را به وسیله ادب و فرهنگ روشن نموده و زنان را در حد توان آگاه ساخت.

لیلا به آزادی زنان اعتقاد داشت و در اشعار خود خشونت علیه زنان، محدودیت زمینه های آموزش، نقض حقوق زنان و وضعیت ناهنجار زنان در کشور را به تصویر کشیده و فرباد زنان را با قلم خود رسماً ساخته است.

لیلا علاج همه این درد ها و آلام را صرف در آموزش و کسب تحصیلات عالی زنان و همه اعضای جامعه می دانست. متاسفانه در مورد دیوان اشعار لیلا اطلاعی در دست نیست ولی او همواره اشعار خود را جهت نشر به مطبوعات کشور فرستاده است. لیلا با داود کاویان ازدواج نموده و نمره این ازدواج یک دختر و سه پسر است. لیلا با خانواده خود، مانند هزاران هموطن ما، همزمان با حاکمیت طالبان، خانه و کاشانه خود را ترک و عازم کشور های بیگانه شد.

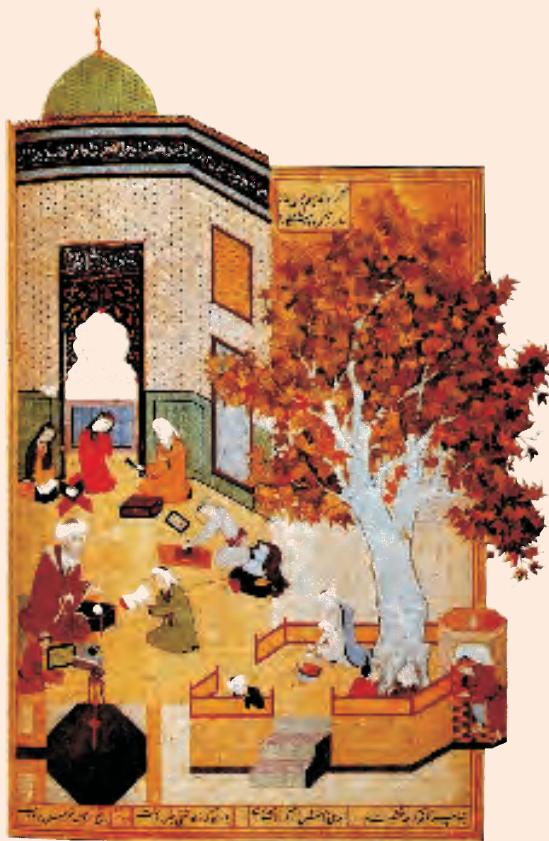
دوری از وطن و زیستن در دیار غربت لیلا را شدیداً رنج می داد تا جایی که زندگی دور از وطن برای وی طاقت فرسا شده بود. بالاخره درد ها و غم ها بر لیلا غلبه نمود حتی او را از سروden شعر باز داشت و بسیاری از آرزوهاش که تصمیم داشت او را در قالب شعر بیان کند، برآورده نشد. سرانجام لیلا در سال ۱۳۷۶ خورشیدی به عمر ۴۷ سالگی جهان فانی را وداع گفت و در عالم غربت در کشور آلمان به خاک سپرده شد. یادش گرامی و خاطرشن جاودان باد!

حکایت

در نامه اش برای حاکم همسایه نوشته بود: «از لطف و مرحمت شما سپاسگزارم، دعوت شما را نمی توانم پذیرم، چرا که من پرورده نعمت این خاندان هستم و با کمترین سختی و تنگی، نمی توانم به ولی نعمت خود بی وفایی کنم.»

حاکم دانست که وزیر دانای او نه تنها به کشور خود خیانت نکرده، بلکه دربرابر خواست حاکم همسایه، محترمانه پاسخ رد داده است. ضمن اینکه او را نصیحت کرده است که چنین خواهشی را از هیچ کس نکند. چرا که هیچ انسان شریف و آزاده ای، به خاطر خلاصی خود از زندان و آسایش شخصی، به سرزمین و مردم خود خیانت نمی کند.

حاکم از این حق شناسی وزیر، بسیار خرسند شد. دستور داد به او نعمت فراوان بدهند و از زندان آزاد کنند. سپس از او برای مدتی که در زندان بود و آزرده شده بود، پوزش خواست. وزیر درستکار دوباره به سر کار خود بازگشت. اموال مصادره شده اش را به او باز گرداندند و دوباره به خدمت مردم مشغول شد.

آورده اند که در زمان قدیم، در سرزمینی دور، حاکمی عادل و مهربان، در عین حال سختگیر و دقیق زندگی می کرد. این حاکم آن چنان سختگیر بود که اگر جرم کوچکی از اطراقیاش سر می زد، بدون هیچ چشم پوشی، آن فرد را تنبیه و زندانی می کرد. این حاکم سختگیر، چندین وزیر دانا و با سیاست داشت. یکی از وزیران نه تنها دانا و فرزانه بود، بلکه مهربان و نیکوکار نیز بود. او همواره در فکر خدمت به خلق بود و شکر خداوند را به جا می آورد. اما از آنجا که هر انسان درستکاری هم ممکن است خطا کند، این وزیر نیز بی آنکه نیت بدی داشته باشد، در انجام کاری سستی ورزید و خلاف دستور حاکم عمل کرد. حاکم از دست او خشمگین شد. سابقه نیک او را به کلی فراموش کرد و دستور داد اموالش را مصادره کنند و خودش را نیز به زندان بیندازند. وزیران دیگر که جز خوبی و نیکی از آن وزیر نمیده بودند، میانجیگری کردند و از حاکم خواستند که به پاس پیشینه خوب آن وزیر، او را ببخشد و از تنبیه او درگذرد، اما حاکم نپذیرفت.

وزیر بیچاره مدت زیادی در زندان ماند و کم کم همه او را فراموش کردند. اما ناگهان اتفاقی افتاد که مسیر زندگی و سرنوشت آن وزیر را تغییر داد. حاکم کشور همسایه، نامه ای برای وزیر نوشت و به زندان فرستاد. آن حاکم در نامه اش نوشته بود: «حاکم شما قدرشناص نیست، نمک می خورد و نمکدان را می شکند. او قدر وزیر دانایی چون تو را نمی داند. ما نمی توانیم زندانی بودن فرد بی گناهی مثل تو را تحمل و سکوت کنیم. بناراین به تو پیشنهاد می کنیم که اگر مایل باشی و دلت بخواهد، تو را از زندان رهایی بخشیم و به دیار خودمان بیاوریم. تو در دیار ما می توانی به خوبی زندگی کنی.»

وزیر نامه را خواند و پاسخی مؤبدانه برای آن تهیه کرد و به قاصد داد تا برای حاکم ببرد. از آن سو یکی از زندانیان که این نامه نگاری را دیده بود، ولی از محتوای نامه ها اطلاعی نداشت، گمان کرد که وزیر برای کشور همسایه جاسوسی می کند. با شتاب نزد حاکم رفت و گفت: «ای حاکم دادگستر! چه نشسته ای که وزیر سبقت در زندان هم آرام نشسته و برای کشور همسایه جاسوسی می کند. من دیدم که نامه ای نوشتم و به قاصد داد تا آن را برای حاکم کشور همسایه ببرد.»

حاکم بسیار خشمگین و ناراحت شد. دستور داد تا درستی و یا نادرستی خبر را برای او روشن کنند. عده ای به دنبال قاصد رفتند، او را دستگیر کردند و نزد حاکم آوردند. حاکم نامه را از او گرفت و خواند. وزیر

محاوره اوزبیکی (۱۰)

(از کتاب " محاوره دری - انگلیسی - اوزبیکی)

عزیز الله ارال

دیگ و کاسه

ایدیش- تواق Plates and Dishes

نان ایدیشی	Breadbasket	بشقاب (سبد) نان
سری یاغ ایدیشی	Butter-dish	مسکه دانی
قهوه چاینکی	Coffee-pot	چاینک کافی (قهوه)
پیاله	Cup	پیاله
قاشق- چنگل	Cutlery	قاشق پنجه
سیاز بشقاب	Dinner-plate	بشقاب غذا
لگن، قزان	Dish	دیگ
چنگل	Fork	پنجه
بیچاق	Knife	کارد
سوت ایدیشی	Milk-jug	شیردانی
ختل ایدیشی	Mustard-pot	خردل دانی
بشقاب	Plate	بشقاب
قلمپیر ایدیشی	Pepper-shaker	مرچ دانی
توز ایدیشی	Salt-shaker	نمک دانی
کیچیک بشقاب	Saucers	نعلبکی
چقور بشقاب	Soup-plate	کاسه شوربا خوری
قاشق	Spoon	قاشق
قند ایدیشی	Sugar-bowl	شکردانی
چاینک	Tea-pot	چاینک
چای قاشق	Tea-spoon	قاشق چای
پتنیس	Tray	پتنوس
سو ایدیشی	Water-jug	جگ آب
ایاغ	Wine-glass	قدح

یخنے یپمکلر Appetizers

پیش غذا (اشتها آور)

قره دانه دار ایکره	Black caviar	خاویار سیاه
قینه تیلگن تخم	Boiled eggs	تخم جوشانده
سیزی	Carrots	زردک
کرم لی سلات	Cabbage salad	سلاد کرم
پیشلاق	Cheese	پنیر
بادرینگ سلاتی	Cucumber salad	سلاد بادرنگ
بقله جان	Egg-plant	بادنجان سیاه
قاور یلگن تخم	Fried eggs	تخم بریان
مپوه لی سلات	Fruit salad	سلاد میوه
شاه بلیق	Herring	شاه ماهی
قیزیل ملی	Radish	ملی سرخک
قیزیل ایکره	Red caviar	خاویار سرخ
قیزیل بلیق	Salmon	ماهی آزاد
سندویچ	Sandwich	ساندویچ
پامیدور سلاتی	Tomato salad	سلاد رومی بادنجان
کوکت سلاتی	Vegetable salad	سلاد سبزیجات

سویوق یپمکلر First course

غذای مایع

کرم شوروه	Borsch	شوربای ترکاری
شوروه	Broth	شوربای شوربا
تاوق شوروه	Chicken broth	شوربای مرغ
نخودلی شوروه	Pea soup	شوربای نخود دار
قوی گوشتی (قوی اپتی)	Mutton	گوشت گوسفند
مال گوشتی (هوکیز اپتی)	Beef	گوشت گاو
یسیسی سویکسیز مال گوشتی	Beef-steak	باریکه گوشت گاو
گل آش	Goulash	غذای مخلوط گوشت و سبزیجات (گل آش)
کوفته، قیمه	Cutlet	کوفته
تاوق گوشتی	Chicken	گوشت مرغ
ساسیچ	Sausages	ساسچ
چوچقه (دونگز، قابان) گوشتی	Pork	گوشت خوک
اوجک (بوzac) گوشتی	Veal	گوشت گوساله

ادامه دارد...

غذنفر گروپ
Ghazanfar Group

within the economy.

Other possible measures include total factor productivity, factors of production such as technological change, human capital termed the Schumpeterian approach, other measures of growth ranges from real per capita GDP; the rate of physical In essence, one of the activities of financial institutions involves intermediating between the surplus and the deficit sector of the economy. The availability of credit function positively allows the fruition of this role and is also important for the growth of the economy.

The existence of a relationship between finance and growth seems incontestable as many researchers have worked on the issue and positively confirmed it. What is debatable is the direction of causality between finance and growth.

Economic growth; the link between them is not linear and if the dynamic specification and slope heterogeneity across countries are taken into account, the effect is negative.

Indicators of Credit and Economic Growth

This article focus on the role of private sector credit to drive economic growth. Several studies have adopted various measures of financial development In essence, one of the activities of financial institutions involves intermediating between the surplus and the deficit sector of the economy. The availability of credit function positively allows the fruition of this role and is

also important for the growth of the economy.

A previous submission in this article is that there is little information available about the activities of the financial industry and how they affect the economy where they operate. In essence, the factors that drive credit growth are largely not researched hence the contribution of the well acclaimed private sector credit to the growth of the economy may not be easily measured. This study has fill this gap by analyzing the contribution of private sector credit to the growth of the economy and also determine the factors that are economically significant for credit growth.

Credit is not the only factor promoting growth within the economy there are many factors that support the existence of a long run relationship between finance and economic growth. What seems unsettled is the issue of causality between the two variables. However, the efficiency of the system rather than the volume of financial activities is deemed vital to facilitate development. It therefore becomes very important that funds are allocated to their most productive uses.

In short the credit of a bank plays very important role in growth of an economy as the bank issues credits to SME small medium enterprises, corporate businesses , production industries and businesses further hire the new staff and expand business thus, the production is higher and it helps in growing the GDP and economy.

Bank Credit & Economic Growth

By: Naveed Hadawal

1.0 Introduction

The importance of financial institutions in generating growth within the economy has been widely discussed in this article. Early economists such as Schumpeter in 1911 identified banks' role in facilitating technological innovation through their intermediary role. He believed that efficient allocation of savings through identification and funding of entrepreneurs with the best chances of successfully implementing innovative products and production processes are tools to achieve this objective. Several scholars thereafter (McKinnon 1973, Shaw 1973, Fry 1988, King & Levine 1993) have supported the above postulation about the

significance of banks to the growth of the economy. In assessing the relationship, a large number of recent empirical studies have relied on measures of size or structure to provide evidence of a link between financial system development and economic growth. They used macro or sector level data such as the size of financial intermediation or of external finance relative to GDP and found that financial development has a significant positive impact on economic growth.

Economic growth is defined as a positive change in the national income or the level of production of goods and services by a country over a certain period of time. This is often measured in terms of the level of production

Commodity: property, production material , fixture and equipment and other intangible assets which are permissible from Islamic point of view are allowed for Murabaha contract. However, wages and debt cannot be financed applying the said contract.

- Assets for Murabaha purpose should be in existence, valid and enforceable for sale. Under construction assets are not eligible for Murabaha contract.
- Assets should be completely and legally owned by Islamic Financial Institutions prior to sale contract with client and the transfer of ownership from IFI to the customer will take place upon the execution of Murabaha contract.
- The liability for the asset's loss or damage shall be borne by the Islamic Financial Institutions till the asset is in the IFI's possession.

Murabaha Car Financing

Murabah car financing is a scheme based on Islamic Murabaha principles which allows the customer to own their desired vehicle and repay the Murabaha cost (price of the vehicle + bank's profit) on installment basis.

In line with its strategy of developing new and unique products to meet customers need, the Islamic Banking Window of Ghazanfar bank is would be offering Shariah compliance auto financing via Murabaha contract.

The new Murabaha auto financing, aims to provide flexible and convenience tenure payment while considering Shariah standard and contribute to the well being of the economic condition of Afghanistan.

Steps Involved in Murabaha Car Financing

1st step: Client and the bank will sign Master Murabaha Finance Agreement (MMFA). In this agreement, the bank promises to sell and the client promises to buy the car by installment mode of payment.

2nd Step: the bank will appoint the client to buy the car on behalf of the bank. Here Agency Agreement will be signed.

3rd Step: the client purchases the car and transferred it to the bank. At the time of purchase a representative from the bank will be present.

4th Step: the customer takes the possession of the car on behalf of the Bank.

5th Step a: via a declaration, the client offer to the bank to purchase the car from the bank.

5b: bank accepts the offer and sale concluded. Customer makes the payment as per repayment schedule.

The above mentioned conditions are necessary to affect a valid Murabaha. There is no need for agency agreement when the bank purchases the commodity directly from the supplier.

Economical

Murabaha

Mode of Finance

Murabaha is one of the most popular fiqh schemes in Islamic banking and were commonly undertaken by prophet (s.a.w) and his companions. Murabaha comes from the word "ribh", which means increase. Technically Murabaha is the mark up disclosed to the buyer. Hence, Murabaha contract is a form of trust sale aims to finance the acquisition of assets on short or long term basis. In brief, Murabaha is a sale and purchase contract by disclosing the buying price of the transaction object and the profit margin mutually agreed by partners.

The legitimacy of Murabaha contract has been mentioned in the Quran, sunnah and Fiqh. Further since this contract is a sale contract hence the entire essential pillars of a valid sale from Islamic point of view should be observed.

Features of Murabaha contract

Price: Murabaha sale price is the

acquisition cost with added profit margin. The cost can only include the direct cost which refers to the cost incurred to enable the acquisition of the commodity and delivery to the customer. Further, the determination of profit margin is based on agreed percentage of original cost and once being fixed cannot be changed by any price valuation and currency fluctuation.

Modes of payment: the payment may be made either by installment (Al-Bai Naqdan wal Murabaha Taqsith) or lump sum payment at end of contract (Al-Bai Naqdan wal Murabaha Muajjal).

Disclosure of purchase price (trusteeship):

the original cost of the commodity and the profit amount which the bank will charge should be disclosed to the customer. Failure to observe this condition make Murabaha contract void.